

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXIX Kaina 15 c.

TREČIADIENIS — WEDNESDAY, RUGSEJIS — SEPTEMBER 10, 1975

Nr. 211

LKB Kronika Nr. 17

Nijolės Sadūnaitės teismas

"Tik klasta ir melas, būdami bejėgiai prieš tiesą, reikalingi ginklų, kareivių ir kalėjimų"

Nijolė Sadūnaitė buvo suimta 1974 rugpjūčio 27. Kratos metu buvo rastos rašomąja mašinėle parašomos "LKB Kronikos" 11-sis numeris.

Parengtinio tardymo metu N. Sadūnaitė atsisakė ką nors parodyti, todėl tardytojai grasino ją patalpinti į psichiatrinę ligoninę. Du mėnesius nebuvo leista perduoti maisto.

1975 sausio pabaigoje N. Sadūnaitė parašė prokurorui skundą, protestuodama prieš tardytojų sauvą, grąsinimus psichiatrinę ligoninę.

1975 kovo mėn. tardytojai kreipėsi į Vilniaus psichiatrinę ligoninę Vasaros g-jė ir į Naujosios Vilnios psichoneurologinę ligoninę, klausdami, ar N. Sadūnaitė kada nors ten nesigydytų. Atsakymas gautas neigiamas.

1975 balandžio mėn. N. Sadūnaitės byla buvo išjungta iš bylos Nr. 345 į atskirą bylą Nr. 416.

1975 birželio 16 LTSR Aukščiausias Teismas pradėjo nagrinėti N. Sadūnaitės bylą. Teismo posėdis prasidėjo 10 val. ryto. Teismo pirmininkas — Kudriašovas, o valstybinis kaltintojas — Bakučionis.

I teismą buvo iškviesti šie liudininkai:

Jonas Sadūnas (Nijolės brolis), Vladas Sadūnas (pusbrolis), Regina Sadūnienė (Vlado žmona).

Povilaitis (vidurinės mokyklos direktorius), Kušleika ir Bronė Kibickaitė.

Teismo pradžioje liudininkai buvo uždaryti atskirame kambaryje, o po liudijimo vėl būdavo išvaromi iš teismo salės, kad negirdėtų teismo proceso.

Teismo salėje buvo tik 6 kareiviai ir 5 saugumiečiai (Pilelis, Janauskas, Platinskas ir kt.). Teismo pirmininkas leido salėje pasilikti tik Nijolės broliui Jonui. Pašaliniai asmenys į teismo salę nebuvo įleidžiami. Saugumiečiai jiems pareiškė, kad jiems teismo procesas yra uždarytas.

mo procesas yra uždarytas.

Nijolė Sadūnaitė į teismo klausimus neatsakinėjo.

— Kadangi ne aš, o jūs esate nusikaltėliai, kurie laužote elementariausias žmogaus teises, garantuotas įstatymais, Konstitucija ir Visuotinė Žmogaus teisių deklaracija, ir ginate melą, prievartą bei smurtą, nes, apsmėję ir nuteisę nekaltus žmones, kankinate juos kalėjimuose ir lageriuose. Už tai, kad jūs atliko savo kuniškią pareigą, buvo nuteistas, o man už tai, kad jam pasamdžiau advokatą, valstybinio saugumo darbuotojas leitenantas Gudas grąsinio išskėsią tokią pačią bylą, kaip ir kun. A. Šeškevičiui, ir pasodinsias mane į kalėjimą. Čia pat, 225 kabinete buvus saugumo darbuotojas Kolgovas grąsinio bausmėmis broliui ir giminėms, jei neatsisakysiu nuo rūpinimosi

kun. A. Šeškevičiaus gynimu. Pasirodo, pasamdėti kunigui advokatą — "didžiulis nusikaltimas". Kadangi aš, pagal jus, esu itin pavojinga valstybinei nusikaltėlei, todėl j bet kokius teismo klausimus, kaip ir per tardymą, neat-sakinėsiu, tuo protestuodama prieš šią bylą, — pareiškė teisiamoji.

Atsisakydama advokato paslaugų, Sadūnaitė paaiškino:

— Man akis atvėrė kun. A. Šeškevičiaus teismas 1970 metais. Tai, nenorėdama užtraukti jūsų terorą tiems, kurie samdys man advokatą, nuo jo atsisakau. Tai viena medalio pusė, o kita — tiesos ginti nereikia, nes ji visagale ir nenugalima! Tik klasta ir melas, būdami bejėgiai prieš tiesą, reikalingi ginklų, kareivių ir kalėjimų, kad prastų savo niekinę viešpatavimą, ir tai tik laikinai. Teisingai sakoma, kad šalis-ka vyriausybė pati savo rankomis kasa sau duobę. Aš esu teisė ir už teisybę sutinku ne tik prarasti laisvę, bet su džiaugsmu atiduoti ją ir gyvybę. Nėra didesnės laimės kaip kentėti už tiesą ir už žmones. Todėl man joks gynėjas nereikalingas. Vietoje jo, kalbėsiu aš pati.

Gynimosi kalba

Noriu jums pasakyti, kad visus myliu kaip savo brolius, seseris ir, jeigu reikėtų, nesvyruodama už kiekvieną atiduodčiau savo gyvybę. Šiandien to nereikia, bet reikia pasakyti jums į akis skaudžią tiesą. Yra sakoma, kad teise peikti ir barti turi tik tas, kuris myli. Pasinaudodama ta teise ir kreipiuosi į jus. Kiekvieną kartą, kai teisiami žmonės už "LKB Kroniką", labai tinka Putino žodžiai:

"Ir tribunolus išdidžiai Teisiusius smerkia žmogžudžiai."

Jūs minate altorius, Nuo jūs įstatymo sugriuvo Ir nuodėmės ir doros..."

(Bus daugiau)

Talinas, Estijos sostinė. Viduramžių kampelis.

Merai į Kiniją nevažiuos

NEW YORK. — Amerikos merų delegacija buvo gavusi kvietimą aplankyti Kiniją, bet nuo to kvietimo buvo priversta atsisakyti, kai delegacijos sudėty esąs ir Puerto Rico sostinės San Juan meras Carlos Romero Kinijai nėra persona grata. Jo kinai nenori įsileisti dėl to, kad jis laikosi tos linijos, kaip ir didelė dauguma portorikiečių — nori ir toliau priklausyti Amerikai, o Kinija kartu su trečiuoju pasauliu advokatauja ir nori tai salai nepriklausomybės prieš jų pačių valią.

Ankara. — Rytinėje Turkijoje žemės drebėjimo aukų jau suskaičiuota 2,400. Užmuštų gali būti ir daugiau.

Spaudos varžymai Portugalijoje

LISABONA. — Portugalijos karinė junta spaudai paskelbė naujus įsakymus. Nuo šiol laikraščiai gali rašyti ir šti žinias tik iš tų šaltinių, kuriuos pateikia prezidentūra. Karinė taryba ir kariuomenės štabų viršininkai.

Paskirtas, bet nepradėjęs eiti ministerio pirmininko pareigas adm. Jose Pinheiro de Azevedo minėjo, kad šiomis dienomis jis paskelbs naujos vyriausybės sąstatą, kuriuo bus atstovaujamos visos keturios ginklų rūšys: armija, aviacija, laivynas ir marinai.

Evakuacija iš Angolos

LISABONA. — Pirmasis Amerikos lėktuvas su Angolos portugalais nusileido Lisabonoje. Parvėžė 254 asmenis. Su jais buvo ir keli juodukai, panorėję pasitraukti iš neramaus krašto. Repatriantus vežios ne tik Amerikos ir Portugalijos lėktuvai, bet ir Prancūzijos. Iki lapkričio 15 norima evakuoti 270,000 baltųjų ir šiek tiek juodųjų pabėgėlių.

Priešrinkiminis triukšmas

MANCHESTER, N. H. — Rugšėjo 16 bus papildomi rinkimai New Hampshire valstijoje. Praėjusių metų rinkimuose kandidatai į senatorius respublikonas Louis Wyman ir demokrat John Durkin gavo po lygiai balsų (respublikonas tik du balsus daugiau). Priešrinkiminių kampanija dabar nesiskaito su priemonėmis, viena pusė išsprendžia visokių negerovių kitai, itin pikta puolama kitos partijos kandidatai. Durkino šalininkai skelbia, kad Wyman yra įveltas į Watergate bylą ir jam bus teisimas. Wyman kaltina Durkiną, kad jis labai menkas politikas, nekalifikuotas, niekas jo nesamdys geresnei tarnybai, niekada neuždirbs per metus daugiau kaip 13,000 dol. Wyman jo nesamdytų net šlavėju.

Nušovė Kolumbijos generolą

BOGOTA. — Iš pravažiuojančio automobilio buvo nušautas važiuojęs Kolumbijos armijos generalinis inspektorius gen. Ramon Arturo Quinones. Jo šoferis buvo sunkiai sužeistas. Generalas vedė atkaklią kovą prieš kraštutinius kairiuosius teroristus.

Dėl teroristų veiklos birželio 26 buvo paskelbta nepaprasta padėtis pradžioje trijose provincijose, vėliau ir visame krašte, kai partizanai nušovė tris kareivius. Per paskutinius kelis mėnesius teroristai pagrobė 22 žmones ir vaduotpinigį išreikalavo 1 mil. dolerių.

Baltieji bėga iš Angolos. Viršuje evakuotieji pasiekė Lisaboną, apačioje baltųjų palikti namai vietinių gyventojų "tuštinami"

SENSACIJOS APIE CIA LABAI KENKIA

Washingtonas. — Central Intelligence Agency (CIA) direktorius William Colby sako, jog jo agentūra į Sinajų savo specialistų nesiųs, elektronikos specialistai į neutralią zoną nevažiuos. Colby, kalbėdamas su "Chicago Daily News" korespondentu Peter Lisagor, sakė, kad dabartinė atmosfera neleidžia ten įsivelti. Jo apsisprendimą galėtų pakeisti tik Kongresas. Jeigu būtų CIA tarnautojai, visokių sekimų specialistai, būtų samdomi ir siunčiami, tai čia jau jų, ne CIA reikalas. Sinajuje reikia apie 200 amerikiečių.

Colby dar sako, kad iki kitų metų pradžios Kongresas baigs CIA veiklos tyrinėjimą, parengs naują įstatymą. Persiorganizavusi agentūra galės vėl pilnai dirbti. Dabartinė padėtis labai neaiški ir trūkstanti darba. "Mes netekome daug gerų žmonių, kai prasidėjo sensacijos apie CIA", sako Colby. "Aš daugiau negaliu dirbti, kai rankos surišamos", pasakė daug tarnautojų. Nežiūrint to, CIA ir dabar veikia ir surenka daug naudingų žinių. Užsieniečiai agentai dirba iš pasišventimo. Jų noras teikti žinias kyla

ne iš pasipelnymo, bet iš idealizmo.

Norinčiųjų dirbti CIA eilėse didėja. Liepos mėnesį pasisūlė 760 studentai iš kolegijų. Pernai tuo pačiu metu pareiškimų buvo tik 360. "Aš kovojau, kad tam tikros paslaptys ir liktų paslaptimis. Mes išleidžiame ne milijonus, bet milijonus dolerių surikimui tokių žinių, kokias sovietų agentai gali gauti už du dolerius kioske nusipirkę "Aviation Week" žurnalą su visais lėktuvų brėžiniais ir smulkiais detalėmis".

Streikuoja N. Yorko mokytojai

NEW YORK. — New Yorko mokytojai nubalsavo streikuoti. Streikas jau vyksta. Nedirba 65,000 mokytojų, 1.1 mil. vaikų paliko be mokyklos. Mokytojai nereikalauja algų pakėlimų, žinodami, kad miestas bankrutuoja, bet nori, kad būtų paliktos išskovotos ir pagerintos darbo sąlygos.

Prieš vaikų vežiojimą

BOSTONAS. — Pirmą mokslo dieną demonstracijose prieš vaikų vežiojimą Bostone buvo suimta 80 žmonių. Daugiausia tie, kurie triukšmavo už vežiojimą. Mokyklose buvo tik pusė mokinių.

LOUISVILLE, Ky. — Demonstracijos prieš vaikų vežiojimą tęsiasi. Tarp plakātų yra ir tokių: "Hitleris tebegyvena. Šalin diktatoriškas įsakymas vaikų vežiojimą". Pirmadienį nebuvo galima visų vaikų nuvežti į numatytas mokyklas, kai 95 autobusų vairuotojai neatėjo į darbą.

Padegė JFK gimtuosius namus

Brookline, Mass. — Name, kuriame gimė buv. prezidentas John Kennedy, kilo gaisras ir padarė apie 10,000 dol. nuostolių. Į namą buvo įmestas "Molotovo kokteilis". Prieš tai ant šaligatvio buvo išrašytos raidės "Bus Teddy". Visa tai rišama su Bostono demonstracijomis prieš vaikų vežiojimą. Sen. Edward Kennedy (Teddy) yra didelis integracijos šalininkas, ir demonstrantai dažnai mūni jo vardą.

Jacksonville, Fla. — Šio miesto mokyklų superintendanto pavaduotojas Donald Johnson minėjo, kad pirmą kartą Amerikos mokyklų istorijoje Jacksonville įves baigiamuosius egzaminus aukštesniosiose mokyklose (High school).

KALENDORIUS

Rugsėjo 10: šv. Mikalojus Tol. šv. Pulcherija, Daugirdas, Karilė.

Rugsėjo 11: šv. Protas šv. Hiacinta, Sungailė.

Saulė teka 6:24, leidžias 7:11.

ORAS

Dalnai apsiniaukę, šilčiau, 40 proc. galimybė lietaus, apie 72 laipsniai.

Uostų krovėjai laimėjo

NEW ORLEANAS. — Apeliacinis teismas patenkino AFL-CIO priklausančios uostų krovėjų unijos skundą ir leido jiems nekrauti sovietų užpirktų grūdų. Žemesnis teismas buvo įsakęs nutraukti boikotą, bet unija apeliavo ir laimėjo.

JERUZALĖ. — Izraelio radijas pasigyrė, kad visa eilė užsieninių kompanijų pasiūlė savo naftos ir jos produktų Izraeliui, kai dabar turėtus Abu Rudeis šaltinius reikės perduoti Egiptui.

TOKIO. — Sovietai pagrobė japonų žvejų 99 tonų laivą su devyniais įgulos nariais.

CHICAGA. — Teismas nubaudė Indianoj, netoli Gary esančią Inland Steel kompaniją 1.9 mil. dolerių ir po 1,000 dol. už kiekvieną dieną, jeigu kompanija nesutvarkys savo kanalizacijos ir nemustos teršusi Michigano ežerą.

Valgant apetitas didėja

TEHERANAS. — Iranas šiais metais už naftą surinks 21,980, 000,000 dolerių. Tai dešimt kartų daugiau nei prieš ketverius metus, kai pelno turėjo 2,036 bil. dol. Nežiūrint tokio nepaprasto pasipelnymo, šachas Pahlevi reikalauja naftos kainą pakelti.

NEW YORK. — Izraelio atstovas nepaprastoj Jungtinių Tautų sesijoje pasiūlė arabams, konkrečiai Jordanijai, pasinaudoti jų uostais. Jordanija išėjimą į jūrą turi tik pietuose, siauru ruožu į Raudonąją jūrą. Pasiūlymas bus tik gražus gestas ir daugiau nieko. Arabai juo vargiai pasinaudos.

ROMA. Italijos teroristai pradeda viską grobti, už ką galėtų gauti pinigų. Paskutinis pagrobimas buvo lenktynių arklio, priklausančio industrialistui Vincenzo Gasparotto. Kiek už arklio paleidimą sumokėjo savininkas, nežinoma.

Ispanija neteks Sacharos

RABATAS. — Maroko karalius Hassan pareiškė, kad karu ar be karo, bet iki metų pabaigos Ispanijos Sachara bus Maroko užimta.

PEKINAS. — Kambodijos princas Sihanoukas, daugiau negu penkerius metus gyvenęs Pekine, išvažiavo į Kambodiją. Ar jis turės anksčiau turėtas pareigas ir teises, dar nežinoma.

MASKVA. — Antarktikoj, kur dabar prasideda vasara ir patekėjusi saulė nenusileis pusę metų, sovietai ruošiasi įkurti naują bazę. Bazė bus pavadinta "Draugystė". Antarktikoj jau veikia anksčiau įkurtos šešios rusų stotys.

NEW DELHI. — Indija prašė sovietų jiems parduoti Kresta klasės kreiserių, ginklų, išvažiavo į Kambodiją. Ar jis turės anksčiau turėtas pareigas ir teises, dar nežinoma.

SKAUTYBĖS laikelis

GLOBOJA CHICAGOS SKAUTININKŲ KŲ RAMOVĖ
Redaguoja skn. Irena Regienė, 2652 W. 63th St., Chicago, Illinois, 60629
Telefonas 476-7089

SIMTASIS PLAUKIMAS

Reportažas iš uosto

Chicago Grant parko uostas siūbuoja jachtų siebais. Su dangum susilieję beribiai Michigano ežero plotai vilioja ne vieną plačių vandenių mylėtoją ir mėlynus tolius palenkinti su kryžkėdėmis žuvėdromis. Apgaubingai Chicago vasaros vėjai. Jie karštos saulės spinduliuose kartais išsitas dienas, net ir savaites. Vargš-tada senam buriuotojų, nes nėra jokio malonumo plaukti su benzino smarvės skleidžiančiu ir ausis kurtinančiu motoru. Kai pūsti Vakarai ir šiaurys, kai sujuda mėlynas bangų aksomas, šimtai burlaivių, lyg baltos peliškės, išlekia į platus horizontus, kur bangos dangų ardo, tariant jūreivių maršo žodžiais. Tada atsigauna širdis, nušvinta akys ir vėjo daina su burėmis uždengia krante likusius rūpesčius, nebaigtus darbus ir žolę piauti primenančias žmonas...

„Puikus vėjas gerai traukė Chicago Lietuvos tūto jūrų būdžiui „Baltijos“ jachtos bures. — Broli kapitone, šiandien juk „Baltijos“ simtas plaukimas! — Vartydamas jachtos logą šūktelėjo brolis E. Nakutis. — Valio simtas kartas! — šūktelėjau ir aš. Juk su „Baltija“ raizėme Michigano ežerą jau ketvirtas sezonas: Ir šiandien, be seno jūrų vilko E. Nakučio, buriavimo praktiką atliko jūrų budys Vyta. Gudis ir gintarė Aldona Nakutyte. Per tą šimtą plaukimų praktikavosi virš 300 jūrų skautų, budžių ir gintarių. Per keturis buriavimo sezonus „Baltija“ grūmėsi su audromis, bangoms šokant ant denio ir plūdiavimo su bejėgėmis burėmis, užmigus vėjams ir ežerui stikli pavirtus.

Jei ne „Baltija“, — vargiai ar būtų buvę praversti ketveri buriavimo ir jūrininkystės kursai, kurie paruošė vadovus višam jūrų skautų „Nerijos“ tūto nuo pat jo įsikūrimo. — Kaip gerai, kad turime „Baltiją“, — atsakė brolis Vyta. — Tik per kietas pastangas, per gausias mecenatų aukas, tik per nuolatinę visų skautų tūto tūto finansinę paramą dalyvaujant skautiškų varžybų šventėse galėjome nusipirkti „Baltiją“ ir ją išlaikyti per šiuos keturis metus, — prisiminiau praeitį.

— Kaip mes „Baltiją“ toliau išlaikysime, kai dabar viskas dvigubai pabrango? — rūpinosi senas jūrų skautų ir jūrų skautų veiklos rėmėjas E. Nakutis. — Tikiuosi, kad išlaikysime su visų talka. Išlaikymui metams reikia 500-600 dolerių. Tai nėra didelis pinigų lietuviško jūrinio skautavimo išlaikymui.

— Nedidelis mokant, bet didelis renkant. Gi Jachtos fondo iždas, rodos, beveik išsibaigė, — tęsėsi pokalbis. — Beveik tuščias. Tikėkim, kad šventė papildys. — Tikėkim, — atsiduso ir šį pavasarį kartu su kitais šešiais broliais jūrų būdžio žodį ant „Baltijos“ davęs Vyta. Jie ir kiti buvo ateinančių sezonų įgulos.

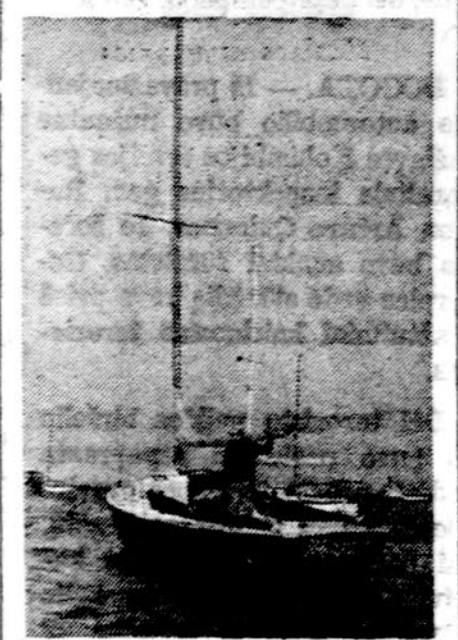
— Reikia išlaikyti. Juk rudenį iš Algimanto laivo į būdžių įgulą ateina 16 jūrų būdžių kandi-

datų! Tą dieną ir eile kitų dienų „Baltija“ raizė Michigano bangas. Logas pildėsi naujų plaukimų prašais, naujomis įgulų pavardėmis. Loge jau mirgėjo 115 plaukimų prašai, šia vasara pasiekiant rekordinį plaukimų skaičių. Jachtą vedant j. s. V. Rupinskui, j. ps. L. Kupeikiui ir man. Prieš akis dar laukė eilė šio sezono plaukimų ir dar eilė metų, stengiantis išlaikyti mūsų jaunimą lietuviškuose vandenyse. B. Juodelis

RUOSKIMES SUVAŽIAVIMU

Vasaros pabaiga jau čia pat — laikas galvoti apie rudens planus. Šino laisvą noriu Jus visas pakviesti į vadovų suvažiavimą š. m. rugsėjo mėn. 26-27-28 dienomis Clevelande, kur ruošia Seserijos vadija, talkinant Clevelando „Nerijos“ tūto sesėms.

Kviečiu visas tūtininkes, vietininkes ir jų pavaduotojas, draugininkes ir jų adjutantes, ar kita numatytą vadovų skautininkų draugovių draugininkes, jų pavaduotojas; vyr. skautų būdžių vadovus ir jų pavaduotojus; vyr. skautų būdžių vadovus ir jų pavaduotojus bei kitas tūtininkes ar vietininkes nuožiūra parink-

Po buriavimo Michigano ežere, į Monroe uostą grįžusi Chicago jūrų būdžiui „Baltijos“ jachtos „Nerijos“ tūto nuo pat jo įsikūrimo.

— Kaip gerai, kad turime „Baltiją“, — atsakė brolis Vyta.

— Tik per kietas pastangas, per gausias mecenatų aukas, tik per nuolatinę visų skautų tūto tūto finansinę paramą dalyvaujant skautiškų varžybų šventėse galėjome nusipirkti „Baltiją“ ir ją išlaikyti per šiuos keturis metus, — prisiminiau praeitį.

— Kaip mes „Baltiją“ toliau išlaikysime, kai dabar viskas dvigubai pabrango? — rūpinosi senas jūrų skautų ir jūrų skautų veiklos rėmėjas E. Nakutis. — Tikiuosi, kad išlaikysime su visų talka. Išlaikymui metams reikia 500-600 dolerių. Tai nėra didelis pinigų lietuviško jūrinio skautavimo išlaikymui.

— Nedidelis mokant, bet didelis renkant. Gi Jachtos fondo iždas, rodos, beveik išsibaigė, — tęsėsi pokalbis. — Beveik tuščias. Tikėkim, kad šventė papildys. — Tikėkim, — atsiduso ir šį pavasarį kartu su kitais šešiais broliais jūrų būdžio žodį ant „Baltijos“ davęs Vyta. Jie ir kiti buvo ateinančių sezonų įgulos.

— Reikia išlaikyti. Juk rudenį iš Algimanto laivo į būdžių įgulą ateina 16 jūrų būdžių kandi-

LITUANICOS TUNTO SKAUTŲ IR TĖVŲ DEMESIO

Lituanicos tuntas 1975-76 m. skautišką darbą pradeda šių metų rugsėjo 14 d., sekmadienį, 10:00 val. ryto Jaunimo Centre.

Sueigos vyks įprastine tvarka, kaip ir perėjais metais. 10:00 val. skautai. 11:00 val. jaunesnieji skautai.

Užmiesio draugovės — Puntuko — Shaumburg, Ill., D.L.K. Margio — Lemont, Ill., Mindaugo — Cicero Ill., ir Dr. Vydūno — Tėviškės parapija, Chicago, laikosi perėjus metų tvarkos.

Naujų narių registracija Lituanicos tunte vyks rugs. 14 d. Jaunimo centre 206 kambaryje (antrame aukšte), tarp 10:00 v. ir 12:00 val. ryto. Kviečiame ir laukiamės kuo daugiau naujų narių brolių įsijungiant į Lituanicos Tunto eiles.

Jaunimo centro vadovybė prašo ir reikalauja visus skautus ir vadovus sueigų metu laikytis nustatytos tvarkos. Jaunesnieji skautai į sueigas atvyksta 11:00 val. r. Iki to laiko už jų elgesį yra atsakingi tėvai. Visi Lituanicos tunto broliai, pradedant sueigas, tegu būna pavyzdin savo jaunesniems broliams.

Jaunimo mišios vyks kiekvieną sekmadienį 9:30 val. r. Jaunimo centre.

Rako stovykloje — Lituanicos virtuvėje buvo paliktas rankinis laikrodis. Kreiptis tel. 476-3875; L. Kupeikiui.

Pastinkame iš vasaros atostogų grįžtančius brolius ir linkime skautiškai darbingų 1975-1976 metų!

Lituanicos dviasia mus telydi visada! Lituanicos Tuntas

KERNAVIEČIŲ DEMESIO

Sekmadienį, rugsėjo 14 d., 10:00 val. r., didžiojoje Jaunimo centre salėje įvyks pirmoji šio rudens tūto sueiga. Sesės renkasi 9:45 pilnoje ir tvarkingoje uniformoje (austi diržai, tamsūs batai, tamsiai mėlynos iki kelių kojines, visų ženkliai, stovyklavimosi šiu metų stovykloje su stovyklinėmis kepuraitėmis). Kviečiame kartu pasidžiaugti tėvelius ir tūto bičiulius!

ps. fil. Ritonė Rudaitienė, Kernavės tūto tūtininkė

BŪSIMŲ KERNAVIEČIŲ TEVELIAMS!

Kviečiame visus tėvelius nedelsiant savo „paukštytėms“ sudaryti sąlygas patirti ir pamilti linksmą Kernavės tūto paukštyčių veiklą. Kontaktukite Kernavės tūto tūtininkę ps. fil. Ritonę Rudaitienę, tel. 425-4077. Kernavės tuntas laukia naujų paukštyčių!

Kernavės Tūto Tūtininkė DEMESIO!

Primename visiems LSS ir ASS nariams-ams, turintiems teisę dalyvauti 1975 m. LSS suvažiavime ir vadovybės rinkimuose, kad registracijos terminas artėja prie pabaigos. Raginame ilgiau neatidėliopant užpildyti ir pasiųsti registracijos lapus ir mokestį suvažiavimo prezidiumui sekančiu adresu: S. Rima Bružienė, 2932-44 Beach Channel Drive, Far Rockaway, N. Y. 11691.

Registracijos lapai ir siūlomų kandidatų sąrašai pasiejami ne vėliau rugsėjo mėn. 15 d.

NERIJOS TUNTAS PRANEŠA

„Nerijos“ jūrų skautų tūto sueigos prasideda sekmadienį, rugsėjo 14 d., 10 val. ryto Jaunimo centre antrame aukšte. Visų sesių dalyvavimas privalomas.

Kviečiame visas lietuvaite, besidominčias jūrinio skautavimo, įsijungti į „Nerijos“ tūto gretas. Naujų narių registracijai kreiptis į tūtininkę, telef. 739-0510 arba asmeniškai Jaunimo centre sueigų metu.

Darbštūs Lituanicos tūto vadovai, pasirodę pradėti naujųjų skautiškų veiklos metų sueigas, laukia atvykstant brolių ir pirmąją sueigą. Iš k. ps. Algis Pauzulis, ps. Gediminas Deveikis, ps. Donatas Tijiūnėlis, j. ps. Leopoldas Kupeikičius — tūtininkas j. ps. Ramūnas Vidžiūnas ir ps. Justinas Kirvelaitis. Nuotr. G. Plačo

ŽAIDIMAI VARYBŲ ŠVENTEJE

Dešimtoji Chicago skautų, skautų, vilkių, paukštyčių, bebrų-ūdryčių skautiškų žaidimų varžybų šventė įvyks š. m. spalio mėn. 5 d. 1 val. p. p. Bučo darže Willow Springs, Ill.

Šios tradicinės šventės programa vyks atskirose skautų, skautų ir jaun. skautų, skautų aikštėse, kur vadovaus ilgamečiai, patyrę šių švenčių vadovai ir teisėjai. Varžybos vyks draugovėmis arba laivais, skilimais arba būreliais, pagal atitinkamus žaidimus. Visi žaidėjai prašomi dėvėti stovyklinę uniformą ir lengvus sportinius batelius, o vadovai vasarinę skautišką uniformą. Į šventę kviečiame ir visi veteranai skautės ir skautai, akademikai skautai ir visi skautininkai-kės praleisti popietę su mūsų jaunimu, pasigėrėti

jų laimėjimais, pasidžiaugti jų narsumu.

Visų žaidimų laimėjimams yra paskirtos vertingos dovanos, o laimėję vienetai bus paskelbti spaudoje. Šventės pasisekimas priklausys nuo mūsų skautiškojo jaunimo gausumo varžybose, todėl visi tėveliai labai prašomi šią popietę skirti savo sūnų ir dukrų suvežimui į varžybų šventę, o vienetų vadovai prašomi paskatinti jaunimą šventėje dalyvauti. Į šventę kviečiame ir visas kitas LSS nepriklausantis jaunimas, kadangi šios šventės pagrindinis tikslas yra lietuviškas išlaikymas mūsų jaunijoje kartoje.

Šios šventės rengėjai deda visas pastangas, kad varžybų programa ir tėvų gegužinė su teiktų daug džiaugsmo visiems dalyviams ir svečiams. Dalyvavimas šioje šventėje sustiprins ir mūsų tarpusavio ryšius skautiško auklėjimo darbe. K. N.

ŠIAURINĖS NORVEGIJOS PAKRAŠČIUOS

Vienas gamtininkas, tirdamas šiaurės Norvegijos augmeniją ir gyvūniją, rado, kad juo tolyn į šiaurę miškai eina vis mažyn, lyg tirpsta. Vietoj eglių vis dažniau pasirodo kreivi, gumbuoti beržai, kurie argi darosi vis žemesni, ir pagaliau pačiam vandenyno pakraščyje užtikai vien tik prisiglaudusių prie žemės berželių ir dar mažesnių gluosnių. Šie du krūmokšniai — tai neatskiriama tūdos sąvokė, kartu su kerpėmis, kiminiais, plūreimis ir savotišku juodaugiu krūmeliu, varamuoge vadinamu.

Šimtus mylių užtikai vis tą pačią augaliją, bet pati jūros pakrantė turi kitokią išvaizdą. Čia pilkos granito uolos stacionios sienomis leidžiasi į vandenį. Ant jų niekas negali augti. Čia viešpatuoja pašėlusios audros, siūbuodamos ne tik milžiniškas bangas, bet ir atplėsdamos uolų gabalus, juos mėtė į daužo į stacijas akmenines sienas. Todėl uolų sienos lygios, lyg poliruotos, ir amžinai šlapios.

Kartais audros metu bangos savo keleromis siekia pakrantės uolas. Vargas tam, kas stovėtų uolos krašto, bet kai kur krantas aukštesnis ir bangos nesiekia viršūnės, tai žmogus gali prieiti prie pakraščio. Baisu pažvelgti žemyn. Iš ten tematyti tik vanduo ir uolos, o užsėjęs apkurta stebėtija. Ir štai tenai užtikama dažnai nelauktų ramų valdų: granito spragose, užnovejojose pastebimai puikūs spalvoti gėlių kilimai. Tai žali augalėliai auga tankiai prisiglaudę vienas prie kito, turi mažą lapą, bet daug žiedų. Įvairios rūšys žydi įvairiomis spalvomis, sudarydamos margus apdangalus pilkomis granitinėms uoloms.

Be to, uolų spragose, kad ir vidurvasaryje, tai šen tai ten matosi storas sniego sluoksnis. Šalia žydrųjų gėlių tai sudaro idomų kontrastą. Nereitai spragos kraštais sudaro iškyšulius nelyginant palangę, o ant jų ilgomis virtinėmis prie savo liūjų tūpi visokie jūros paukščiai, dažniausia kirai, kormoranai, alkos. Bet prie jų prieiti negalima, nes nuo jų skiria stačių uolų sienas. Paukščiai, rodos, gerai žino, nes žmogaus pasirodymas jiems nedaro jokio įspūdžio; pamatę žmogų jie net nepakeičia savo pozų, purto snapais savo plunksnas arba snaudžia, įtraukę galvas ir snapus galus pasikišę po sparnais.

Į Patsamo fiordą įteka didoka to

paties vardo upė. Atoslūgio metu ji atrodo siaura ir negili, o aplink pasidaro plati smėlėta lyguma su palikusio vandens klana. Tuomet čia sūkalia didžiuliai būriai laplandinių ilgakojų ir ilgaspnių gričių; jie čia renka smulkius jūros gyvūnėlius, atsidūrusius sausumoje. Bet kai užsėja potvynis ir jūros vanduo pakyla kelias pėdas, šis upės virsta didele, apie vienos mylios pločio upę, į kurią gėlėtų įplaukų ir jūrų garlaivių. Tuomet su jūros vandeniu atplaukia ir ruoniniai, jūrų kaulės ir dideli šiaurės narai. Du sykiu per parą mainosi upės slėnio vaizdas, o drauge pasikeičia ir jos lankytai.

Upės ir jos intakuose yra daug žuvų, ypač puikių didelių lašišų ir mažesnių margų upetakių. Vietiniai laplandiečiai — lapiai ir kerelai moka juos pagauti. Graži raudona lašišų mėsa nepaprastai skani.

Pagautas lašišas vietos gyventojai laiko uolų spragose, kur esti pilna sniego. Paskui jas iš ten ima rūkyti arba sūdo.

Pajūryje įdomiausia atoslūgio metu. Atsitraukus vandeniu, kai kur fiorduose išnyra smėlėtas dugnas ir galima įžengti ten, kur prieš keletą valandų siautės baisiausias žuvčių, jūros žvaigždžių ir kitokių gyvūnėlių. Bet žmogus jų nespėja surinkti, greit atsikrenda pulkai paukščių, kurie tuoj surenka tą savo laimikį.

Savotišką įspūdį sudaro fiordai, iš kurių pasitraukia vanduo. Dar šlapios juo tamsios akmeninės sienos iš jų dar sunkiasis sūrus vanduo susirinkdamas apačioje į mažas valkas.

Prie plūduriuojančių algų yra daug ilgakojų žviesios spalvos vėžių, krabų. Tarp akmenų, ne tik vandenį, bet ir aukščiau vandens lygio esti begalės smulkių, vos riestu ilgumo moliuskų. Jų kiautas toks tvirtas, kad ant jo galima atsistoti. Tai litorina — pakrešėjų gyventojas. Jos labai tvirtas kiautas, nors bangos pagrobosius jį mėtė ir daužo į granito uolą, bet šis gyvūnėlis nė kiek nuo to nenukenčia. J. M.

— 1933 m. JAV buvo apiplėšti 2658 bankai — pusantro karto daugiau kaip 1967 m. Nuostolių suma — 115 mil. dol.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
4645 WEST 63RD ST., CHICAGO, ILL. 60629. Tel. LU 5-0000

Second class Postage paid at Chicago, Illinois. Published daily, except Sundays, Legal holidays, days after Christmas and Easter by the Lithuanian Catholic Press Society

Subscription Rates: \$25.00 — Chicago and Cook County, Illinois. Elsewhere in U.S.A. \$23.00. Canada \$25.00. Foreign Countries — \$26.00.

Countries — \$100.					
Chicago, Cook, Ill.	\$25.00	\$15.00	\$10.00	\$5.50	
Kanadoje	25.00	15.00	10.00	5.50	
Kitur	23.00	13.00	9.00	4.50	
Užsienyje	26.00	16.00	10.50	6.50	
Savaitinis	16.00	8.50	—	—	

Pašto išlaidas mokinant, pakvitatimai už gautas prenumeratas nestundami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytjo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada skaitytjojas yra užsimokėjęs.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo, juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadienis nuo 8:30 iki 12:00.
• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadienis nuo 8:30 iki 12:00.

This publication is available in microfilm from:
XEROX UNIVERSITY MICROFILMS
300 Zeeb Road, Ann Arbor, Mich. 48106

Tel. PR 5-3225

DR. ANNA BALIUNAS
2858 West 63rd Street
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akusėja ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija

6440 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-4446
5907 W. 63 Pl., Justice, Ill. 590-0500
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti 574-5013

DR. VL. BLAŽYS

PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Ave.
Val.: pirmą, antrą, ketvirtą, penktą, nuo 12:30 val. vakaro.
Šeštąd. nuo 2 iki 3:30 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso telefonas WA 5-2670
Resid. tel. WALBROOK 5-3048

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2283

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1 iki 7 popiet.
antr., penkt. 1-5, treč. ir šėt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineto perėmė

DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val.: pagal susitarimą: pirmą, ketv. 1-4 ir 7-9; antrą, ir penktą, 10-4, šeštąd. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6980

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Specialybė — Nervų ir Endokrininės Ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6440 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Resid. tel. — GR 8-6873

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERJA IR MOTERŲ LIGOS
GENEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti: MI 2-0001.

Tel. — BE 3-8883

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 105rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso telefonas PR 8-2220

DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKSIAVAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmą, antrą, ketvirtą, ir penktą, nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštąd. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. V. JUCAS

489-4441 — LO 1-4005
Jei neatsiliepia 561-1070
ODOS LIGOS — CHIRURGIJA
Ofis: 1002 No. Western Avenue
5214 No. Western Avenue
Valandos pagal susitarimą

Vid. telefonas 653-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 3-1110

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1445 So. 60th Avenue, Chicago
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Jei neatsiliepia, skambinti: šeštadienis 12 ir 4 val. popiet.

Tel. REliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuviai gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmą, antrą, ketvirtą, ir penktą, nuo 12-4 val. p. p. 4-3 val. vak. šeštad. 12-2 val. p. p. trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KIDKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. 30 iki 1 val. popiet.
Ofiso telefonas RE 7-1168
Resid. telefonas 239-2919.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 8-9809

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-oe ir Campbell Ave., kampas)
Val.: pirmą, antrą, ketv. ir penktą, nuo 8 iki 7 val. p. p.
Tik susitarus

Tel. — 282-4422

DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofis: 111 N. WABASH AVE.
4200 N. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
(Kalba lietuviškai)
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, POSLES IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrą, nuo 1-4 popiet.
ir ketv. nuo 5-7 vakar.
Ofiso tel. 776-2888; rez. 448-5500

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RE 5-4410
Resid. Glt 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 1 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. antr. ir penkt. nuo 1-8 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofis: rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223.
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. šeštad. 2-4 val. popiet.

LATVIJĀ RUPEŠĀI IR KOVA

Nepriklausomybės metais mūsų broliai latviai kai kuriose gyvenimo srityse mus pralenkė. Daugeliu atvejų jie buvo už mus labiau organizuoti ir veržlesni.

Išėjimoje latvių gyvena žymiai mažiau, kaip lietuviai. Latviai, atvykę į Ameriką ir kitus kraštus, nerado taip gausios gerai organizuotos ankstesnės emigracijos, kaip lietuviai. Latviai kaip ir neturėjo savo senosios išeivijos organizacijų, parapijų, salių, spaudos. O tačiau per trumpą laiką jie gražiai susiorganizavo. Ir šiuo metu Švedijoje, JAV-bėse, Kanadoje, Australijoje Vak. Vokietijoje ir kitur puikiai reikšiasi jų kultūrinės bendruomeninės, religinės organizacijos, jaunimo susivienijimai, skautai. Garsūs yra latvių ansambliai, tautinių šokių grupės. Pažymėtinos latvių dainų šventės, turinčios šimtmetinę tradiciją.

Latvių pasisekimais mes džiaugiamės, lygiai, kaip ir savaisiais. Kartu liūdmė dėl latvių išeivijos nesutarimų, susikaldymo ir kitų negerovių, kurios yra mūsų kaimynus palietusios dar anksčiau, kaip mus. Visa širdimi trokštame, kad latviai, kuriuos labiausiai yra palietusi rusinimo banga tėvynėje, išsilaikytų, kad jų išeivija nesunyktų, nuolat augtų ir stiprėtų.

Latvių Tautinis fondas Švedijoje kartu su latvių evangelikų liuteronų Bažnyčios vadovybe JAV-bėse išleido anglų kalba leidinį "The Ruins Accuse" (Griuvėsiai kaltina). Leidinys skirtas bolševikų Latvijoje su naikintoms bažnyčioms paminėti gausiai iliustruotas tokių bažnyčių nuotraukomis.

Trumpame įvade pateikiama bažnyčios būklė 1939 — 1972 metais. Atspausdinta 27 bažnyčių ir trijų bažnyčių — patalpų vidaus vaizdai. Leidinio viršelyje matome karo metu sunaikintą ir ligi šių dienų neatstatytą Gramzdos bažnyčią. Štai kai kurie faktai ir vaizdai.

Matyti bažnyčioje, Rygoje, dabar įrengtas muziejus. Burtiniekų bažnyčia paversta grūdų sandėliu. Koknės bažnyčioje įrengtas muziejus ir meno galerija. Parodyta garsojo Domo katedra Rygoje, kurioje įrengta koncertų salė ir eilė kitų religinių pastatų.

Verčiame toliau minėto leidinio lapus. Parodyta ortodoksų katedra Rygoje, kuri dabar paversta planetariumu, viršuje buvęs kryžius nuimtas. Viena puslapyje matome Batos ir Bartos evangelikų liuteronų bažnyčių griuvėsius. Šios bažnyčios bolševikų sugriautos II pasaulinio karo metu ir neatstatytos. Čia pat matome Varaklainių katalikų bažnyčią, kuri paversta klubui ir pasilinksminimui sale. Priekulės bažnyčios nuotrauka — su nugriautu bokštu. Panašus ir Sunekstės bažnyčios išorinis vaizdas — sugriautas puošnūs didysis altorius. Yra nuotrauka Idelupės bažnyčios, kurią komunistai sudeinavo 1971 metais. Iš Salaspilio bažnyčios bėlikę griuvėsiai. Vallės bažnyčia komunistai sugriovė pokario metais. Parodyta ir 1974 metais sudeginta Rujenės šv. Bartolomejaus bažnyčia. Kacenių Pakrovo bažnyčioje įrengta kolchozo krautuvė, bokštas nugriautas. Veepiebalgos bažnyčia dar atrodo neblogai, deja, ji atimta iš parapijos. Iš Lelzavės bažnyčios belikę tik pliki mūrai ir bokštas su kryžiumi. Taip pat sugriauta Salgalės evang. liuteronų bažnyčia, jai atremontuoti neduodamas leidimas. O Mažot-

nės bažnyčioje, kurios bokštas karo metu apdaužytas, įruoštas kolūkiečių padargų sandėlis.

Veikalo pabaigoje atspausdintas prof. Dunsdorfo Latvijos istorijos, Biblijos ir A. Eglišo eilėraščių knygos konfiskacijos aktas ir jo angliškas vertimas. [Knygelės spaudos darbas labai puikus, visi vaizdai gerai matomi. Leidinys tik 25 puslapių, lengvai skaitomas, vartomas, nenuobodus, aktualus. Jį išleido siūsius latvius tenka tik sveikinti.

O kaip gi su mumis, lietuviais? Ar mes neturime bažnyčių, kurias išliko panašūs likimai kaip Latvijoje? Ar neturime pakankamai religinių organizacijų, kurios galėtų panašius rūšies medžiagą surinkti ir pateikti nelietuviams skaitytojams? Bet vėl grįžkime prie Latvijos ir latvių.

Latvijoje, kaip ir Lietuvoje, nesibaigia raštų — pagyrų gausumas apie raudonosios armijos žygdarbius II pasaulinio karo metu.

Komunistų laikraštis "Cina" neseniai paskelbė, kad Latvijoje II pasaulinio karo metu žuvo 150.000 rusų karių, kurie palaikė 361 "brolių" kapuose. Rygos radiofonas oranėš, kad didžiausios kapinės esančios Priekulėje. Šiame krašte ruože 1944 m. rusai prie jūros prispaudė 33 prieš divizijas, kurios nenorėjo kapituliuoti ir sudarė joms "kaltą". Joms sunaikinti į kovą rusai metė labai dideles pajėgas — 51, 41 ir 6-tą gvardijos armijas daugybę kitų dalinių. Hitlerinių divizijų likučiai gynėsi, kol gegužės mėnesį po kapituliacijos padėjo ginklus. Už tai 23.000 Sovietų karių paaukojo savo gyvybes. Visi jie dabar ilsisi vienoje pakalnėje.

Šioje vietoje rusai šiuo metu stato didžiausią Pabaltijų paminklo kompleksą. Pirmojo komplekso dalyje numatyta iškelti 12 metrų aukščio varinę maskolišką skulptūrą.

Ši vieta turės atstoti bažnyčias. Tai bus naujojo bolševikų kulto vieta. Kitur tokių tik mažesnių "kultu vietų" yra įrengta nemažai. Latviai turi lenkti galvas prieš prispaudėjus, kurie jiems užkūrė skaudžią vergiją ant kaklo.

Latvių išeivijų savaitraštis "Latvija" paskelbė duomenis apie okupuotosios Latvijos knygų produkciją 1972 metais. Nors latviai Latvijoje šiuo metu dar sudaro 56 proc. visų gyventojų, bet tik 48,6 proc. išleistų knygų yra latvių kalba. Taigi latvių knyga jau nustumta žemiau 50 procentų. 1971 m. buvo išleistas 2394 knygos, iš jų 49 latviškos. Vadinasi, latvių kalba leidžiamų knygų skaičius jau nustumtas į mažumą.

Latvių knygų spausdinimo centras tebėra Ryga. Ten atspausdinta 2360 knygų, Mintaujoje — 45 kn., Daugpilyje — 20, Liepojuje — 17. Nedaug naujų debiutinių latvių autorių veikalų.

Bet ir iš 1185 latvių kalba išleistų knygų tik 899 yra latvių autorių parašytos — nauji veikalai ar pakartotos laidos. Iš viso išleista 286 vertimai. Bet ir čia 205 veikalai versti iš rusų kalbos.

Iš 1209 išleistų Latvijoje rusų kalba knygų 1124 yra originalai ir 60 vertimų iš latvių kalbos. Tai rodo, kad "didžiojo brolio" kalba latvių autorių kūrinius išleidžia ne rusų leidyklos, kaip propaganda skelbia, bet patys latviai turi juos išversti į rusų kalbą, išspausdinti ir įteikti visų imančiam ir vis nieko gera neturinčiam "didžiajam broliui".

b. kv.

Kasdienis brazilų valgis yra pupelės. Vienas brazilas kasmet jų suvalgo vidutiniškai

TURKIJOS ATKIRTIS

Uždarytos 25 JAV karinės stotys ir nutrauktas Sovietų stebėjimas

GEDIMINAS GALVA

Viduržemio jūros gynyba yra ryškiai pakrikusi. Portugalijos višaus neramumai žymiai pakeitė jos vaidmenį Šiaurinio Atlanto santarvėje. Ispanijos politinė padėtis neišvengiamai, nors ten iš anksto ruošiamasi savarankis tarpininkui. Italija tebesėdi ant slenkščio, laukdama netikėto posūkio. Graikija pasitraukė iš santarvės ir reikalauja peržiūrėti sutartį dėl JAV karinės atsparos vietovių. Turkija parodė didžiausią įniršį, nes, JAV nutraukus ginklų tiekimą, uždarė 25 amerikiečių karines stovyklas ir nutraukė karinę seką Sovietuose. Graikija ir Turkija tebėra priešiškuose santykiuose.

Anglijai pasiryžo palaipsniui atšaukti karinį laivyną iš Viduržemio jūros.

Tuo pat metu Sovietai gerokai sustiprino karinį laivyną Viduržemio jūroje ir sudarė toli siekiančią sutartį su Libija.

Kova Kipre

Pakrikimas rytinėje Viduržemio jūroje buvo įžiebtas Kipre, kuris turi 670.000 gyventojų, o iš jų 19 proc. turkų. Nuo nepriklausomybės paskelbimo 1960 m. prasidėjo graikų ir turkų kova. Graikai siekė susijungti su tėvyne, o turkai priešinosi ir siūlė sudaryti dviejų kantonų federacinę valstybę.

1964 m. prasidėjusi graikų — turkų kova vėl užsplieskė 1967 m. Anglams ir Jungtinių Tautų dalinims pavyko kovą numalšinti, bet jie nesugebėjo sutaisyti šalių. Graikai vadino turkus šunimis, o turkai priešinkus — kruvinaisiais graikais.

Graikų dauguma išnaudojo ir net persekiojo mažumą. Graikija siuntė karis ir salą kovai vesti. Kai 1964 m. Graikija pasiuntė 10.000 karių į Kiprą, Turkijos kariuomenė buvo besiruošianti užimti dalį salos. JAV prez. L.B. Johnson griežtas įspėjimas vertė ministrą pirmininką Ismet Inonu atšaukti karinį laivyną, išplaukusį atlikti uždavinio.

Kipros tragedija

Pakrikusi Graikijos karinė valdžia 1974.VII.15 bandė Kipre padaryti perversmą, prez. Makarios pašalinti ir salą prijungti prie Graikijos. Žygis nepavyko. Po 5 dienų Turkijos kariuomenė užėmė 40 proc. Kipros teritorijos, tačiau turinčios 70 proc. salos ūkinio pajėgumo, nes toje salos dalyje geriausia žemė ir didžiausios pramonės įmonės. Tuo metu įvyko žudynės, nes iki šio meto nesurasta 2.000 graikų. Graikai bėgo iš užimtos srities, o jų turta grobstė salos turkai. Apie 200, kijos karinio pajėgumo H. Kis-

000 graikų tapo pabėgėliais, kurie skursta tegaudami menką užsienio paramą.

Anksčiau ne kartą graikai įtempė stygą, o šiuo metu turkai sukaupė graikams atseitę. Per praėjusius metus padėtis nepagerėjo. Graikija ir Turkija dėl Kipros nesutarė, o salos graikų ir turkų nuolatinių posėdžių nieko gero neatnešė. Prezidentas Makarios buvo bejėgis, nes graikai nesutaria, o vietos turkai nepripažįsta jo valdžios.

Salos žaidzmos neužgijus prasi-dėjo ryški tarptautinė įtampa.

Smūgis ir atkirtis

Graikija ir Turkija darė neapgalvotus žygius Kipre. Turkija pasinaudojo pakrikimu Washingtone užimti dalį Kipros. Ar JAV vyriausybė darė bet kurio žygio įspėti Turkiją, kad to žygio nedarytų? Ypač stebina H. Kisingeris mažas susidomėjimas turkų kariuomenės išskeldinimu ir 30.000 turkų karių pašalinimu iš salos. Valstybės sekretoriaus višiskas sustingimas paskatino Ankara delsti susitarimą su Atėnais dėl Kipros. Jis numojo ranka į Graikiją ir tikėjo bent įprastinių santykių su Turkija, bet tai buvo didelė klaida.

1974 m. rugsėjo mėn. trys graikų kilmės atstovai kongrese ėmė kalbėti, kad Turkija per toli nuėjo naudodama JAV ginklus užimti dalį Kipros. Jie reikalavo, kad kongresas paskelbtų draudimą išvežti JAV ginklus į Turkiją. Tiesa, mažai balsų persvara — 223 prieš 206 balsus — kongresas nutarė uždrausti JAV ginklų išvežimą į Turkiją. Nutarimas įsigaliojo š.m. vasario 5 d.

Turkijos vyriausybė pakartotinai ragino JAV atšaukti ginklų išvežimo draudimą, vis garsiau šnekėdama apie panaudojimą atitinkamų priemonių, kurios skaudžiai pažeis amerikiečių reikalus. Šią vasarą JAV sulaukė Turkijos atkirties. Ji pašalino 7.000 amerikiečių ir perėmė 25 karines stovyklas, kurios yra didelės strateginės, taktinės ir sekybos reikšmės.

Atkirties pasėkos

Visai suprantami Graikijos ir Turkijos blogi santykiai. Turkijos sultonai ilgai engė graikus, o Kemal Ataturkas juos pažemino. Graikija seniai būtų stojusi į karą prieš turkus, jei ji būtų pajėgi kariuoti. Graikijos karinė jėga tesudaro trečdali Turkijos karinio pajėgumo. Kaip tik dėl Turkijos grobstė salos turkai. Apie 200, kijos karinio pajėgumo H. Kis-

singeris taikstėsi jai ir leido įvykiams slinkti, nežiūrint, kas dėsis ateityje.

Tik vėliau Washingtonas pradėjo lopymo politiką. Kongresas bandė savo nutarimą užlaistyti siūlydamas pirkti už mažą sumą, kurią jau Turkija sumokėjo JAV. Helsinkio pasitarimo metu prez. G. Fordas pasiūlė 50 mil. dol. paramą Turkijos ministeriui pirmininkui S. Demireliui už atstatymą buvusios padėties, tačiau jis atmetė siūlymą.

Turkijos atkirties politika atnešė naujas painiavas. Artimoje ateityje turkai nenumato atšaukti savo kariuomenės iš Kipros ir tartis su Graikija. JAV karinės stovyklos negali atlikti sekybos uždavinių, nes iš jų gavo apie 25 proc. ypatingų žinių apie Sovietų karinę padėtį. Turkijos karinis pajėgumas gali žymiai nusilpti ir turėti nelemtų pasekų ateities raidoje.

Visa tai dedasi prieš pat dalinio senato rinkimus, kurie įvyks X.12. Priešrinkiminės kalbos dažnai aidai teigimas, kad padarė didelę klaidą, paiskliaudami tik amerikiečiais, kurie sulaužė 1969 m. sudarytos sutarties 3 str. "Mes norime žinoti ar minėtoji sutartis tebegalioja, nes mūsų užsakymas už 185 mil. dol. ginklams pirkti yra sulaukys, nors 50 mil. dol. už juos jau sumokėta".

Turkija skundžiasi ir nerimauja. Dėl šios trinties tik Sovietai džiugauja, siūlo Turkijai sudaryti karinę sutartį ir žada duoti ginklų.

Li Chiang, Kinijos užsienio reikšios ministras, Jungtinėse Tautose išvadino Sov. Rusiją eksploatatoriais, jis išvadino Sov. Rusiją mirties prekybininke "supermarket of death".

KOMUNISTAI IR PORTUGALIJA

Kaltinimai ir pateisinimai

A. J. STANIUS

V. Europos spaudoje Portugalija tebėra didžiausio dėmesio centras. Visi žymieji tautiniai dienraščiai vietos savo puslapiuose nesigali. Tik tie įvairūs komentarai apie Portugalijos katastrofą labai skiriasi, nors žinios visuomet tos pačios, žiūrint, kokios spalvos komentatoriai turi politinius akinius ant savo nosies. Teisingai britų BBC komentatorius Paul Foot pasakė: "Jei tu nežinai, kas darosi Portugalijoje, tai tu skaitai dienraščius". Taip yra dėl to, kad tuo tarpu visi spėliojimai apie Portugalijos ateitį yra grynai žurnalistiniai spėliojimai be jokio pagrindo. Kas šiandien atrodo kaip tikras faktas, rytoj jo neliko, kaip pluoštelio rytinės miglos.

Vienas faktas vis tik vėta plačiau paminėti. Rugs. 19 d. JAV-bių prez. Fordas ir dr. Kisingeris išėjo Sovietus, kad nesikisti į Portugalijos vidaus reikalus. Ta proga V. Europos spaudoje pasirodė daug komentarų, ar Sovietai tikrai kišasi į Portugaliją. Jei JAV-bių vadai viešai Sovietus pakaltino, tai neabejotina, kad jie turi tikrų faktų. Visi klausia, ar galima, kad Kremlius, ką tik pasirašęs Helsinkyje saugumo ir tarptautinio bendradarbiavimo deklaraciją, jau jos nepaisytų.

Daugumos komentatorių nuomonė yra, kad Sovietai Portugalijos komunistus pradėjo remti ir finansais šelpti dar prieš deklaracijos pasirašymą. Nesą jokių įrodymų, kad Sovietai būtų padarę ką nors tokio vėliau. Pagaliau visi turi suprasti ir žinoti, kad Portugalijos komunistų vado Cunhal lankymasis Maskvoje yra aiškus įrodymas, jog ryšiai tarp Sovietų ir komunistų Portugalijos yra užmegsti ir kad Cunhal iš ten negrįžo nei tuščia kėšne, nei nepripumpuota galva.

Maskvos atsargumas

Dabar jau yra neginčijamas faktas, kad komunistų partija jau nėra vienalytė, diriguojama tik Maskvos. Komunistų tikslas visur tas pats: išnaikinti kapitalistus ir valdyti. Tik Italijos, Ispanijos, Jugoslavijos, Rumunijos ir dalinai Prancūzijos komunistai to tikslą siekia ne pagal Maskvos nurodymus, bet grynai savo skirtingomis priemonėmis, kurios praktiškai pritaikomos vietos ir laiko sąlygoms. Maskva padarė didelę klaidą, reikalaujama, kad viso pasaulio tautinės komunistų partijos pasmerktų komunistinę Kiniją, pamiršdama, kad daug komunistų vadų komunistinei Kinijai yra labiau palankūs, negu Sovietų komunistų imperialistiniams tikslams.

Esą, Maskva dabar esanti labai atsargi. Ji nenorinti viešai atvirai išvėlti į Portugalijos vidaus reikalus, kur komunistai pasidare visų nekenčiami, naikina, žudomi už klaidumą įgyvendinti toje šalyje taiką ir pastovią ramybę.

Portugalijos komunistus pasmerkė ir Prancūzijos komunistų vadovybė, kad atsisakė bendradarbiauti su socialistais.

Italijos komunistų dienraštis L'Unita beveik kasdien kaltina Portugalijos komunistus už anarchinį elgesį ir atspausdino sutartinai italų ir ispanų komunistų suredaguotą dokumentą, kuriame sakoma: "Kada mes sakome, kad mūsų kraštuose (Ispanijoje ir Italijoje) socializmas gali būti įgyvendintas tik palaipsniui ir bendradarbiaujant su demokratija, tai toks yra mūsų deklaracijos principas".

Pavojus mažėja

Šiaip ar taip šiaurinės Portugalijos sukilimas prieš vietinių komunistų brutaliską įsiveržimą į fabrikas, savivaldybes ir profesines sąjungas parodė kelią ir pietinei Portugalijai eiti tuo pačiu keliu ir komunistų viešpatavimą likviduoti. Tai neįvyks viena diena. Portugalijos prez. Gomes savo vėlesnėje kalboje tvirtino, kad Portugalijos revoliucija dar tęsis penkerius metus, kol atsirastų tvirta ranka paimti valstybės valdą. Dabartinis triumviratas toks silpnas ir tai vienas kito bijantis, kad nedrįsta imtis ryžtingo vairavimo. Kuris iš tų trijų generolų pabandytų pašalinti kitus du, civilinis karas būtų neišvengiamas, nes visi turi savo šalininkų karių ir civilių tarpe. Tokie civilinio karo nėra vienas generolas nenori.

Teisingai yra jaučiamas, kad užsispyrėlis prokumunistas min. pirm. Goncalves pamažu netenka savo įtakos ir daug komunistų persimeta prie kariuomenės vado gen. Carvalho, kuris pamažu ir atsargiai kariuomenės daliniuose šalina komunistams palankius pulkų vadus ir ruošiasi pats tapti diktatoriumi. Tik paskutiniu metu atsirado kitas netikėtas kandidatas į valdytojo sostą. Tai gen. Carlos Fabiao, kuris ligi šiol užsieniui buvo negirdėtas, nes, nors buvo juntos narys, laikėsi labai nuosaaliai ir savo politinių įsitikinimų niekuomet viešai nepareiškė. Dabar, kai triumvirato nariai išsismė ir nežino, ką toliau daryti, kaip atstatyti tvarką, visus suvienyti, kai niekas jų neklauso, gen. Fabiao staiga prabilo, pranešdamas portugalų tautai, kad

(Nukelta į 5 pusl.)

AUTOBUSU PER MAROKĄ

REGINA RASLAVICIENĖ

35

— Dar pagalvosiu, — nutaria. Viešbutin grįžtam pavakary, bet nesinori kambary sėdėti. Einu į turkų, kur visą laiką kas nors vyksta. Pasiveja Sofija, nes ir ji mėgsta vaikščioti. Pilna žmonių, triukšmo ir judėjimo. Nusiperkam po bananą ir kashnados landžiojam minioj. — Kur žievė mesti? — klausia Sofija. Aplink daug balagano, bet viskas savo vietoj. Nei šiukšlių dėžių, nei šiukšlių nematyti: — Kur jie jas deda? — žvalgomės po visus kampus. Negi mesi po kojom, kad kas galvą paslydęs persiskeltų.

Iškišam žieves į rankinuką. — Einam kur atsigerti, gal atrasim kur išmesti, — pasiūlau.

Užeinam į užkandinę. Čia vien morokiečiai. Atsėdam prie stalo ir užsisakom coca-colas.

— Nėra, — krato galvą patarnautojas. Ką darysi. Išsiimam žieves, padedam ant stalo ir išėmiam. Abi kvatojamės, kad pagaliau atsikratėm šiukšlėm, kurioms nėra vietos.

Netoli pajūris. Skubam į pakrantę. Raudonos saulės burbulas sėda į vandenį. Smėlio paplūdimys tįsta į tolumą ir užsisuka už juodos uolos. Nusimam batus ir atsiskukus žiūriu į spausstas pėdas. Aplink ramu, galvu ir tuščia. Atrodo, keliautum taip į žemės kraštą, darbas, kasdieninė duona.

be rūpesčių, minčių. Padus gaivina šalta drėgmė ir, atrodo, eini per gyvenimą.

Vakarieniam pajūrio restorane. Lėkštėje šimtakojai vėžiukai juodom akim. Salta žuvis, karšta žuvis, o ją nuolat vilgom raudonu vynu. Mano kaimynai du pensininkai teisėjai su žmonom ir buvęs Mohammedos didvyris, karo atblokštas Morokan.

— Tada neatrodė, kad norėsiu kada grįžti, — pasakoja prisiminindamas. Jo žmona mažytė kaip lėlė, o jis šešių pėdų galiūnas. Abu linksmi, draugiški ir daug keliavę. Teisėjai atrodo kaip dvynukai su dvi-nukėm žmonom. Aš vis maišau, kuris kam priklauso. Nepasijuntam, kaip juokiamės visu balsu ir šaukiame per vienas kitą.

— Nuo morokiško vandens, — trinu kaistančius veidus ir neprieštarauju, kai teisėjai vėl pripila vyno.

Grįžtam viešbutin Dirk uždeda juostą ant tape-rekorderio ir malonus tenoras dainuoja nesuprantamus žodžius.

— Tai mano kūryba, — nedrąsiai prisipažįsta.

— Kas? Žodžiai ar melodija?

— Žodžiai.

— Ką jie reiškia?

— Tu kaip žvaigždė tolimoj mėlynėj..., — dekla-muoja jis.

— Laikas grįžti namo, — sakau barzdotam olan-dui, pasiilgusiam savyjų.

— Jau greit, — sako jis.

Mes pramogaujam, atostogaujam, o jam gi tai darbas, kasdieninė duona.

Tafraout

Pusryčiaujau kambary, nes 7 val. restoranas už-darytas. Tokie ir pusryčiai — drumzlina kava ir saldi bulkelė.

Senutė Miller gretimame kambary. Ji jau pasi-ruošus. Prie durų stovi ir mūsų taksi. Šoferis svei-kina, kalba, rodo į visas puses, o mes linkčiojam, šypsomės ir vis kartojam:

— Tafraout, Tafraout...

— Kažin kur jis mus nuves? — pradeda rūpintis senutė Miller.

— Ką gi nevežės darys? Turim žemėlapi, maty-sim, kur suka, — ramina ją.

Smagu dviem sėdėti automobily ir anksty rytą važiuoti nežinomais keliais į nežinomas vietas.

— Viena bijočiau, — vėl būkštauja senutė.

— Aš pripratus taip keliauti, nebijokit, viskas bus gerai.

Pagaliam nusiramina. Abi smalsiai žiūrim pro langus. Šoferis vis ką pasakoja, bet kas jį žino, ką kalba.

— Aha, aha, — duetu atsakinėjam.

Važiuojam per tuščius laukus, pro molio sienomis aptvertas sodybas, kaip tvirtovės, žemų kaktusų pie-vas, kurių lapus skina žmonės, čia pat pasistatę pala-pines.

Nuo Tiznit miestelio sukam į krašto gilumą. Iki Tafraout 107 km. Gamta keičiasi, rudėja, o vietoj lygumų banguoja rauplėti kalnai.

(Bus daugiau)

KULTŪRINIAI UŽDAVINIAI

Kūrybiškumo problemos Ateitininkų jubiliejinėje stovykloje (6)

Penktadienį, rugpjūčio 29, lijo, bet nustojo. Dienos vadovė pakviečiama Augusta Šaulytė, Dr. Kestutis Keblys skaito paskaitą "Kultūriniai mūsų uždaviniai, atsižvelgiant į okupuotos Lietuvos ir išeivijos padėtį". Ateitininkai visada rūpinosi kultūriniais reikalais. Dabar liet. kultūra vystosi dviejose šakose: laisvajame pasaulyje ir okup. Lietuvoje.

Okup. Lietuvoje kultūra pasižymi vienaalytiškumu, turi tarptauti socialistinei savybei, kūrėjas nuolat mokomas iš viršaus. Laisvajame pasaulyje kultūrinis gyvenimas neorganizuotas, vykdomas privačia iniciatyva, kūrėjas gali naudotis kūrybine laisve. Bet atsiranda ir daugybė problemų. Kūrybai klestėti reikia tam tikro minimumo žmonių, kurie ja domėtis. O besidominčių skaičius mažėja. Antra, kyla klausimas, kuo turime pagrįsti savo kultūrą ir kūrybą — ar išeivijos, ar Lietuvos reikalavimais. Tik iš Lietuvos išvykus, buvo raginama kurti t. y. ko ten negalima. Ir tai tada buvo realu. Dabar jau reikia kurti kitą motyvą. Kuriam todėl, kad kūrybos ir kultūrinio gyvenimo reikia mums patiems čia, išeivijoje. Kultūrinis gyvenimas yra mums būtis ar nebūtis sąlyga.

Toliau prelegentas konkrečiais pavyzdžiais nurodė, ką turi daryti liet. kultūrai moksleivis, studentas ir sendraugis. Koreferentas J. Bradūnas gražiai papildė ir pakomentavo prelegento iškeltas mintis. Paskui į diskusijas įsijungė ir klausytojai.

Popiet jaunimo svarstybos "kokios yra perspektyvos išauginti kūrybišką ateitininką dviejų kultūrų sankryžoje". Moderatorė Lilė Gražulienė, dalyviai: E. Bradūnas, A. Kuolas, K. Sušinskas, A. Dambriūnas ir E. Pakštaitė.

Moderatorė L. Gražulienė įvardinam žodyje apibūdino, kas yra kūryba ir kūrybingumas ir kokią žmogų vadiname kūrybingu. E. Bradūnas kūrybos pamatą paėmė estetikr. Kiekviena tauta turi skirtingą estetinio jausmo supratimą. Jei sakoma, kad mes gyvename dviejų kultūrų sankryžoje, tai yra ir dėl savotiško, skirtingo estetinio supratimo. Siūlė daugiau domėtis estetikr, bendrai aptarti filmus, vaidinimus, stovyklinius pasireiškimus. A. Kuolas siūlė duoti daugiau vietos kūrybiniam gyvenimui ir tiksliesiems mokslams. K. Sušinskas pabrėžė, kad didelę gyvenimo dalį tenka praleisti amerikietiškoje aplinkoje, mažesnę — lietuviškoje, ir tas palieka žymes, mažėja liet. žodžingumas. Reikia skatinti rašyti laiškus, kūrybingumą skatinti nuo pat jaunų dienų. A. Dambriūnas pabrėžė didelę aplinkos įtaką, kuri padaro kitokią lietuvių, kitokią ateitininkų, konkrečiai pavyzdžiais parodydamas, kaip kartais pakinta ir tu pačių idėjų ar idealų supratimas. E. Pakštaitė išskėlė kūrybingumo problemas ateitininkuose. Išeivija turi kultūrą ne tik naudotis, bet ir ją kurti. Skatino studijuoti tai, kas verta ne tik dėl materialinių išskaičiavimų, bet ir kas patinka, skatino jungtis į bendrines organizacijas.

Diskusijos buvo gyvos. Visi džiaugėsi jaunimo pozityviu galvėjimu ir beveik visų labai gražia lietuvių kalba.

Po vakarienės dr. V. Šaulys supažindino su Ateitininkų Šalpos fondu, dr. K. Keblys — su Ateities knygų leidykla ir Ateities literatūros fondu. Vakaro pabaigai dr. J. ir T. Bogutų trijuose ekranuose rodomos skaidrės — Čiurlionis dangiškų sferų harmonijoje, palaidymo muzika.

J.M.

Jubiliejinėje ateitininkų stovykloje simpoziumas visuomeniniais klausimais. Kaiba J. Kojelis. Toliau matyti dr. J. Balčiūnas, stud. E. Pakštaitė, A. Vilnius ir dr. K. Penkus. Nuotr. J. Urbono

GAJŲ - ROMENŲ DRUSKOS GAMYKLA

Vakary Flandrijos archeologinė draugija, bendradarbiaudama su Gento universitetu, atkase prie Ostendės vieno kaimo balingoje vietoje gajų-romenų druskos gamyklą. Tai pirmoji tokia to laikotarpio druskos gamtinio jono, rasta Belgijoje. Tikimasi rasti taip pat ir krosniaviečių ir gauti atsakymą, kur buvo apgyvendinti ir palaidoti tos druskos gamyklos darbininkai vergai.

Laimingu atsitikimu, bendradarbiaujant Flandrijos archeologinei draugijai su Etienne Cools iš Middelkerkes, Ceento universiteto dr. Hugo Thoen vadovaujant, ši druskos gamykla yra atkasta šią vasarą.

Jau 1973 m. tiesiant autostradą A 11 - Jababeke - Veurne, buvo rasta žemėje molinių puodų šukių ir tada jau dr. Thoen pradėjo šios apylinkės tyrinėjimą. Virš archeologinio žemės sluoksnio buvo atrastas profilis vandens nutekėjimo griovio ir tuoj kilo mintis, kad čia gajų-romenų sena žemdirbių gyvenvietė. Prielaida, kad čia galėjo būti druskos gamykla, pasitvirtino, radus druskos gaminimo atlie-

kas. Analizuojant vietoje, buvo rasta krosniaviečių, š. m. liepos mėn. buvo pradėtas sistematis kas tyrinėjimas ir buvo rasta serija krosnių ir techniška medžiaga, kuri buvo naudojama gaminant druską. Be to, ir iš senų raštų buvo žinoma, kad šioje apylinkėje senovėje yra buvusios druskos gamyklos.

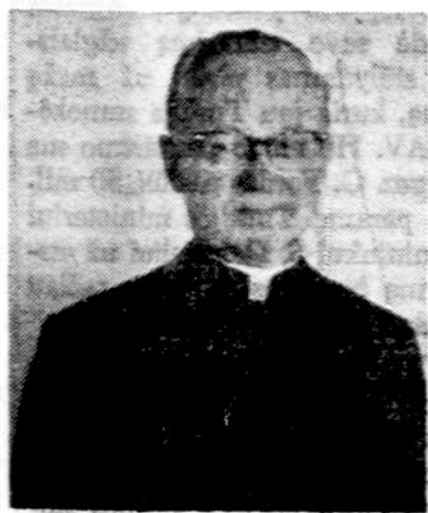
Druskos gamyklą sudarė apskritas griovis su kietos molio kraštais. Ant vertikalių cilindrių padėklų buvo aprūpinamos romenų legionų virtuvės. Tai patvirtina rastas akmenyje įrašas ant vieno Romos kohorto vado kapo Rimini mieste, Italijoje, kur morinų druskos gamintojai dėkoja jam už padarytus jiems patarnavimus. Darant geologinį tyrimą, buvo konstatuota, kad durpių sluoksniai yra tarp 5190 ir 4630 metų senumo. Taip pat manoma, kad tas druskinis vanduo buvo imamas ne iš jūros išgarinto vandens, bet iš gilių sūrų druskinų sluoksnių žemėje. Tyrinėtojai tikisi sekančią vasarą tyrinėjimus tęsti. Viena krosnis bus perkelta į archeologinį muziejų Kortrijke. Be to, norima dar išspresiti daug klausimų, kuriuos sukėlė šios atradimas.

A.T.

Mūsų kolonijose

Brockton, Mass.

NAUJAS NUKRYŽIUOTOJO SES. VIENUOLYNŲ KAPELIONAS

Rugpjūčio 19 į Nukryžiuotojo Jėzaus seserų vienuolyną Brocktone atvyko naujas kapelionas kun. dr. Pranciškus A. Manelis. Jis gimė Lietuvoje, Prancubūdzio k., Zvirgzdaičių vls., Šakių aps. Gregorianum universitete Romoje įsigijęs teologijos daktaro laipsnį, 1938—1944 ėjo profesoriaus pareigas kunigų seminarijoje Lietuvoje. 1945 buvo paskirtas lietuvių klierikų rektoriumi Eichstaetto kunigų seminarijoje. Bavarijoje. 1950 atvyko į JAV ir buvo Sv. Gertrudos parapijos vikaru, Stockton, Calif. 1952 tapo Notre Dame kolegijos Belmonte, Calif., kapelionu, teologijos, vokiečių kalbos ir moralinės filosofijos profesorium. Veikė katalikiškose organizacijose ir rašė į-

vairiuose laikraščiuose. Šiuo metu rašo knygą Kristus ir Eucharistija.

Kun. P. Manelis po 23 metų profesoriavimo, sulaukęs 67 m. amžiaus ir norėdamas pasitraukti iš mokyimo darbų, apsiėmė eiti kapeliono pareigas ir rugpjūčio 19 d. atvyko į Brocktoną. Čia jis patarnauja seserims motiniškai me name ir jų išlaikymo sėnėliu Sv. Juozapo namuose.

Norėdamas supažindinti kun. P. Manelį su Bostono diecezijos kunigais, seserys rugpjūčio 27 d. suruošė jam pietus, kuriuose dalyvavo kun. Albertas Kontautas, Sv. Margaritos par. klebonas, Beverly Farms, kun. Albertas Abrazinskas, Sv. Jurgio par. klebonas, Norwood, kun. Simeonas Saulėnas, N.P. Marijos par. klebonas, Cambridge, kun. Juozas Svirskas, Sv. Jurgio par. klebonas, Haverhill, kun. Vincas Valkavičius, Sv. Matthias par. adm., Marlboro, kun. Jonas Bernatoniš, kalėjimo kapelionas, Bridgewater, kun. Albinas Janiūnas, Sv. Petro par. vikaras, So. Boston, kun. Petras Tara, Mūsų Išganytojo koplyčios viršininkas, Westgate, Brockton, kun. Petras Martocchio, Sv. Edvardo par. vikaras, Brockton, kun. Leonardas Tighe, Sv. Coleman par. vikaras, Brockton.

Zinodamos, koks didelis yra šiais laikais kunigų trūkumas parapijose ir vienuolynuose, seserys jaučia ypatingą Dievo Apvaizdos globą, sulaukusios didžiulio šviesaus ir kilnaus lietuvių kunigo. Jo mokslas ir patirtis vienuolynui bus tikrai didelė parama.

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

VALOME KILIMUS IR BALDUS
Planuame ir vaškuojame visų rūšių grindis.
J. BURNYS — Tel. RE 7-5168

SIUNTINIAI I LIETUVĄ ir kitus kraštus

NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632, tel. 927-5990

BET KOKS ELEKTRINIS DARBAS
• pigūs laidų pervedimas
• circuit breaker panelis
• 220 voltų įvedimas
• bet kokių dydžių darbas
693-3128

BOB'S ELEKT. PATARNAVIMAS

NAMŲ REMONTAS

PRIEIMAMA KAINA
Taisan ir naujai įrengiu vonias, virtuves ir naujas lubas. Įrengiu kambarius rūg. Dažau.
Zigmas, tel. 778-0838 po 6 v. v.

Ivairių prekių pasirinkimas, motoklaid, šaldytuvai, maistas, doleriniai CERTIFIKATAI IR AUTOMOBILIAI COSMOS PARCELES EXPRESS

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629
3338 So. Halsted, Chicago, Ill. 60608
Tel. WA 6-2737; 254-3320
V. Valaqtinas

TELEVIZIJOS

Spalvotos ir paprastos Radijai
Stereo ir oro vėsintuvai
Pardavimas ir taisymas
MIGLINAS TV
2346 W. 69th St. — tel. 776-1486

10% — 20% — 30% pigiau mokėti už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pa
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654

PLUMBING

Vonų, virtuvės sūkų ir vandens šildytuvų specialistas. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos ir kt. plytelės. Glass blocks. Sinkos vamzdžiai išvalomi elektra. Kreiptis po 5 val. vak.
SERAPINAS — 778-0205

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.
TELEF. — WA 5-8063

YTAUTAS ŽUKAUSKAS SIUNTINIAI I LIETUVĄ

Gerų prekių didelis pasirinkimas. Automobiliai, šaldytuvai, televizijos doleriniai, sertifikatai, maistas, akordeonai.
2608 W. 69th St. Chicago, Ill. 60628.
TELEF. — WA 5-2787.

M. A. SIMKUS

REAL ESTATE NOTARY PUBLIC INCOME TAX SERVICE
4250 S. Maplewood, tel. 254-7450
Taip pat daromi VERTIMAI, JIMINŲ IŠKVIETIMAI, pildomi FILLET-BERŠ PHASMAI ir kitoki darbai

HEATING CONTRACTOR

Įrengiu mieste ir užmiesty naujas ir perstatau senus visų rūšių namų apšildymui pečius, air conditioning ir vandens boilerius. Dirbu greit ir žininais ir garantuoju.

DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 So. Western Ave.
Chicago, Ill. 60609
Tel. VI 7-3447

NAMŲ APSILDYMAS

Taisan senus ir įdiegiu naujus pečius. Pigiai išvalau, taip pat alyvinu perdirbu 300 dujų. Įdedu vandens šildytuvus. Kreiptis —
A. BANYNS — 447-8806

A. VILIMAS MOVING

Apdraustas perkraustymas
Ivairių atstatymų
823 WEST 34th PLACE
Tel. — FRontier 6-1882

ISNUOMOJAMA — FOR RENT

ISNUOM. 4 kamb. butas Brighton parko apyl. Tinkamas 1 vyriui ar vyr. amž. porai.
Tel. — 247-3838 ar 927-7079

REAL ESTATE

BUTŲ NUOMAVIMAS

Namų pirkimas — Pardavimas — Valdymas
Draudimai — Income Tax
Notariatas — Vertimai

BELL REALTY

J. BACEVICIUS
6455 S. Kedzie Ave. — 778-2233

3 butai ir bižnio patalpa. 50 p. sklypas. Brighton Pke. Mūr. namas, nebrangus. Reikia skubiai parduoti.

5 butai po 5 kamb. Mūrinis — mediniai. \$1,100 pajamų 1 mėn. Prašo \$30,000. Marquette Pke.
10 butų mūrinis. Nauji įrenginiai. Labai geros pajamos Savininko paskola. Labai gerai namas. Reikia skubiai parduoti.

ŠIMAITIS, REALTY

2951 W. 63rd St., 436-7878

BUD'S REAL ESTATE

PIRKSI — PARDUOSI — NUOMOSI

Maloniai jums patarnaus

BALYS BUDRAITIS
4369 Archer Ave., 254-5551
185th & Archer Ave. — 257-2967

Prieš Mokslo Metus

7 kamb. mūro rezidencija. 2 vonios, air conditioning, karpetai, garštas beisbolas, 2 auto garažas. Tuoj galite užimti. Marquette Parke \$29,750.
2 butai — 10 metų mūras ir mūro garažas. Nauji atskiri šildymai, air conditioning, karpetai. Įrengtas beisbolas. Per mėnesį žaunata vienas butas. Arti parko. \$25,700.
Gražus Georgian 5 kamb. 40 p. lotas, 2 auto garažas. Jau turime raktą. Arti ofiso. \$18,250.
6 kamb. "expandable" 18 metų mūras 2 auto garažas. Marquette Parke \$23,900.
6 kamb. mūro namas 2 auto garažas. Beveik prie Marquette Pk. bažnyčios Jau įrašas \$21,000.
8 butų mūras. Naujas gazo šildymo mas. Nauja elektra. Alumin. lankai \$15,000 pajamų metama. Arti mūro \$71,700.
Lukusis 10 metų mūro rezidencija. 5 miegamieji, 2 vonios. Karpetai. Beisbolas gražusis Kampinis 40 p. lotas 2 auto mūro garažas. Arti Kedzie — Nabisco \$27,550.
1 1/2 aukšto, 18 metų mūras. 2 butai 2 auto garažas. Arti mūro. Liga vertė atiduoti už \$33,500.
3 suksio mūras guikis 2 po 5 kamb. butai ir 2 kamb. sausam beisbolas. Naujas gazo šildymas. Garažas. Arti mūro. \$26,500.
Platus ir pigus lotas su garais. Arti Maria High School. \$5,900.

VALDIS REAL ESTATE

2625 W. 71st St., tel. RE 7-7200

MISCELLANEOUS

ALUMINUM SIDING

SOFFIT & FASCIA
Overhang
Zieminiai Langai ir Durys
Alumina Rūsos
Apskaičiavimai nemokamai
Tel. — 425-7620 or 474-8314
J & J IMPROVEMENTS

AR REIKIA VIZITINŲ KORTELIŲ?

Vizitinių kortelių naudojimas yra gražus paprotys. Biznieriui jas plačiai naudoja, bet tinka ir visų luomų atstovams turėti gražias vizitines korteles.
Kreipkitės į "Draugo" spaustuve visais pažašiais reikalais. Būsite patenkinti kiekviena karta.

"LIETUVOS ATSIMINIMAI"

Radio Valanda jau 36 metų tarnauja New Jersey, New York, ir Connecticut. Ištuviamai Kas ketadienį, nuo 4 iki 5 val. p. p., B. WEDD Studios New York (1820 kll, AM ir 97.9 meg. FM).

Direkt. — Dr. Jokūbas J. Stukas

Montclair, N. J. 07092
Tel. 232-5505 (code 201)
Kviečiame taip pat klausytis — Lietuvos kultūrinį Valandų angli kalba. B. Seton Hall Universiteto radio stoties: (New Jersey) WSOU (89.5 meg FM) Pirmadi, 7:30-8:30 v. v. (Vadovauja prof. J. Stukas)

HELP WANTED — VYRAI

SALESMAN

Part time for carpet store

Experienced preferred but will train right individual. Must speak fluent Lithuanian and English.

THE CARPET INN

Tel. — 582-8500

MACHINE MAINTENANCE

Must have minimum of 3 yrs. exp. working with punch press & various other machines. Perm. position. Apply —

2630 WEST 50th STREET
An Equal Opportunity Employer

DIE SETTERS

Minimum 2 years exp. with punch presses, up to 90 ton air cushions and automatic feeder. Apply —

2630 West 50th Street

EXPER. AUTO PARTS COUNTER MAN

Wholesale — Retail. Full Time. Co. benefits.. Salary based on exper.
Call for appt. — 625-6775
Ask For Mr. Allen

IESKO NUOMOTI

Pensininkė ieško kambario prie lietuvių šeimos. Galėtų prižiūrėti vaikus ar padėti namų ruošoj.

Rašyti adr.: Stephanie E., 1628 N. Paulina St., Chicago, Ill. 60622.

ISIGYKITE DABAR

GERA DOVANA MARCIOMS, ZENTAMS

IR AMERIKIECIAMS

LITHUANIA IN CRISIS. Nationalism to Communism. 1939-1940. Autorius politikos mokslų prof. Leonas SABALIONAS. Išleido Indiana University Press, Bloomington & London, 204 pusl., kietais viršeliais su aplanku.

Si knyga yra labai vertinga dovana supažindinti angliškai skaitančius su mūsų tautos okupantu. Dovana, kuri tinka įteikti įvairiomis progomis ir niekad nepasensta. Šios knygos gauta tam tikras skaičius su didele nuolaida. Kaina \$5.00. Užsakymus siųsti: Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60622.

Prie kainos reikia pridėti 5 proc. mokesčiams.

Kultūrinė lietuvių tautos apžvalga nuo Mažvydo iki Smetonos

STASIO YLOS

VARDAI IR VEIDAI

MŪSŲ KULTŪROS ISTORIJOJE.

Knyga išleista su dokumentinių nuotraukų lanku, dalykine ir vardu rodykle, papuošta Telefonto Valiaus aplanku, 345 psl., kainuoja 6 dol.

Lietuviškos Knygos klubo leidinys,

gaunamas Drauge ir pas platintojus.

Vasaros atostogų metu kiekvienas nori atitrūkti nuo rūpesčių ir kasdienybės. Tai padaryti padeda įdomi knyga.

Skaitydami Renės Rasos

MEILĖ TRIKAMPY

ne tik užmiršit nuobodžią aplinką, bet nejučiomis persikelsit į romano veikėjų audringą, jausmingą, pilną džiugsmų ir liūdesių gyvenimą, kuris, kaip nuotykinas filmas, pagaus jus nuo pirmo puslapio ir laikys įtamoje iki paskutinio.

Knygos kaina tik 3 do. Gaunama Drauge.

Apsimoka skelbtis dien. DRAUGE, nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis. Gi skelbimų kainos visiemis prieinamos.

BOSTONO ŽINIOS

KNYGA APIE MAŽĄJĄ LIETUVĄ

Rugsėjo 3 d. pas Bostono lietuvius lankėsi prof. Martynas Brakas ir Vlko vicepir. Juozas Audėnas. Jie lankėsi studijinėse knygose apie Mažąją Lietuvą reikalui, nes ta knyga bus spausdinama Juozo Kapočiaus spaustuveje Bostone. Prof. Brakas yra tos knygos redaktorius.

Ta proga paskubomis buvo sušauktas kiek platesnis lietuvių susirinkimas Lietuvių Piliečių d-jos posėdžių kambaryje. Prof. Brakas kalbėjo apie Lietuvos Tyrimo institutą, kuris buvo įsteigtas 1958 m. prie Vlko. Šio instituto paskirtis yra įjungti mokslą į politinį darbą. Mokslininkai renka istorinę medžiagą, studijuoja, sugrupuoja ir argumentuotai knygose pristato pasauliui, parodydami mūsų teisę į Mažąją Lietuvą. Viena knyga yra išleista, o dabar leidžiama kita. Šio knygoje bus šešios studijos: keturios anglų kalba, viena vokiečių ir viena lietuvių kalbomis. Istorinė dalį rašo mažlietuvis Stiklorius. Dr. Reklaitis, kuris gyvena Vokietijoje, surinko net iš buvusių slaptų Vokietijos archyvų žemėlapius nuo seniausių laikų, kur yra parodyta Mažoji Lietuva.

Dr. Budreckio viena studija apie lietuvių karius 18-tam šimtmečiui Prūsų karalių armijoje ir kita studija apie karalių išleistus įvairius įstatymus, potvarkius ir įstatymus lietuvių kalba savo karalijos gyventojams lietuviams. Dr. Gimbutas rašo savo studijoje apie anų laikų Mažosios Lietuvos laidojimo krikštą ir to krikšto paminklus, kurių reikšmė nežinoma ir yra aiškinama, o gal net ir prūsų laidojimo apeigos. V. Pietraitis savo studijai yra surinkęs lietuviškus Mažosios Lietuvos vietovardžius, o taip pat parodo, kaip tie vietovardžiai buvo vokietinami, o dabar jie yra rusinami. Karaliaučius dabar vadinamas Kaliningrad, Tilžė Sovjetsk ir panašiai.

Knyga bus apie 300 pusl. su apie 60 iliustracijų. Ji bus istoriniais ir teisiniais duomenimis paremtas įrodymas, kad tai buvo prūsų, kurie jau yra išnykę, ir lietuvių nuo senų senovės gyventos žemės. Rytų Prūsijoje prieš II-jį pasaulinį karą gyveno apie 1,2 milijonų gyventojų. Po karo Prūsija buvo padalinta lenkams ir rusams. Rusų dalyje dabar gyvena apie 600,000 gyventojų. Jie visi yra rusai, nes vokiečiai buvo iškelti į Vokietiją. Sakoma, kad paskutiniuoju laiku yra ir viena kita lietuvių šeima.

Taigi tokia apie Mažąją Lietuvą moksliniais duomenimis paremta knyga pasirodys knygų rinkoje. Labai svarbu, kad ji kuo plačiau paplistų, o svarbiausia, kad ji patektų į viešąsias bibliotekas, o taip pat ir į mokslo istaigų bibliotekas.

Juozas Audėnas pašnekėsio formoje supažindino su dabartiniais ir numatomais Vlko darbais. Buvo daug klausimų ir pasisakymų įvairiais mums rūpimais klausimais.

P. Žiūkys

PORTUGALIJOJE

(Atkelta iš 3 pusl.)

tikroji revoliucijos jėga yra ne karai, bet pati tauta. Jis pasakė, kad šiaurinės Portugalijos ūkininkai ir darbininkai turi tokią pat teisę dalyvauti valdyme, kaip ir Lisabonos piliečiai. Gen. Fábiao sudarysias tuojau seimą ir visų partijų žmonių, kuriems nerūpi tik partijų ar asmeniniai reikalai, bet visos tautos gerovė.

Kiek tas gen. Fábiao atsišaukimas turės reikšmės ir kiek susilauks šalininkų, teparodys tik ateitis. Dabar, kaip tvirtina Le Monde, kiek Portugalijoje žmonių, tiek ir atskirų nuomonių. Kariai ir civiliai yra tiek demoralizuoti įvairios propagandos, kad nežino, ko klausyti ir ką daryti.

PIRMAS SUBATVAKARIS

Pirmas šio sezono Kultūrinis subatvakaris yra šį šeštadienį, rugsėjo 13 d., 7:30 val. Tautinės S-gos namuose, 484 E. 4-jį gatvę, So. Bostone. Programoje dr. Henrikas Nagys iš Montrelio.

Šių metų sezono, kaip ir praėjusio, kultūriniai subatvakariai vyks trečią mėnesio šeštadienį. Kitiems subatvakariams jau yra pažadėję būti prelegentais aktoriai Henrikas Kačinskas ir dail. Kazimieras Zoromskis. Subatvakarių vadovybė iš anksto ieško subatvakariams prelegentų, kad nereikėtų paskubomis rūpintis.

4-JI LIETUVIŲ DIENA

LB Bostono apygardos rengiama 4-jį Lietuvos dieną vyks rugsėjo 14 d. Maironio parke, Worcester (52 Quinsigamond Ave. Shrewsbury, Mass.) Pradžia 12:30 p.p. Programoje: Brocktono Šv. Kazimiero parapijos choras, vad. muziko Julius Gaidelis, Bostono Tautinių šokių sambūris, vad. Onos Ivaskienės, Sporto varžybos, vad. Vytautas Eikinas, Adomo Galdiko meno kūrinių paroda, pristatys Eugenija Rastoniene.

Yra laimėjimų premijos: I-jį \$200, dvi po \$50 ir 4-rios po \$25. Auka bilietui \$1,00, o įėjimui kas imty 6 bilietus, už juos tik 5. Laimėtojam pinigai bus įteikti vietoje. Worcesterio B-nės tartininkės ruošia skanius užkandžius. Veiks gėrimų baras. Įėjimo įžangos nebus. Visi kviečiami ir laukiami. Dalyvaus daug jaunimo.

SOLISTAI LINKEVIČIŲ IR PRAPUOLENIS LAISVĖS VARPO KONCERTE

Solistai Nelija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapuolenis spalio 12 d. atliks meninę programą Lietuvių radio valandos Laisvės Varpas rudeniniam parengime koncerte. Koncertas vyks Lietuvių Piliečių d-jos III-čio aukšto auditorijoje, So. Bostone.

Apie šiuos jaunus solistus daug girdėjom iš spaudos. Bostone jie

Po dainos ir poezijos vakaro Kennebunkporte, Maine. Iš kairės: kun. dr. T. Žilaitis, poetas St. Santvaras, sol. Gina Capkauskienė, V. Cibas, kun. L. Andriekus ir dail. K. Zoromskis. Nuotr. Danutės Vakarės

nėra buvę. Kaip ir visada, Laisvės Varpą vedėjas Petras Vištinis šūkiu "Pažinkime savo talentus", ieško, suranda ir mums pristato vis naujas mūsų meno pajėgas. Solistam akompanuos mūsų bostoniški pianistas Saulius Cibas.

Solistai Linkevičiūtė ir Prapuolenis šiuo laiku koncertuoja Pietų Amerikoje. Skirkime spalio 12 d. susipažinimui su mūsų jaunais ir naujais menininkais, o tuo pačiu paremsime ir Lietuvių radio valandos Laisvės Varpas išlaikymą. Visi žinome, kad Varpą finansinė padėtis yra gana, o gal ir labai sunki. Tad spalio 12 d. visi renkames pasiklausyti mūsų naujų talentų ir paremti savo radio programą.

AUKOS SPECIALTAUTOS FONDUI

Per Tautos Fondo įgaliojimą dr. Petra Kaladę Special Tautos Fondui aukojo: po \$25. Br. Paliulis, T. Aleksonis, Br. Kruopis, P. Kaladė, Ed. Cibas, And. Keturakis, A. Mažiulis, J. Kuodis, St. Lušys, L. Lendraitis; po \$20. — El. Juciūtė, J. Lapinskas, A. Matijoška, St. Santvaras; po \$10. — T. Bogužienė, T. Janukėnas, P. Tyla, M. Mickevich, P. Žiūkys, P. Navazelskis, A. Šlezas, S. Kazlauskas, D. Overka, po \$5. — J. Liutkonis, A. Puskepalaitis, J. Vizbaras.

TIKRAI "PRAGĖR" ŽEMČIUGUS!

Pasakojimas apie Kleopatrą, išgeriančią vyną, kuriame ji ištirpusi perlą (žemčiugą), patimtą iš vieno auskaro, yra žinomas kiekvienam padavimo skaitojui. Tačiau mokslas turi pataisyti pasakojimą, pažymint, kad perlo visai negalima ištir-

pyti rūgščiame vyne, kol jis prieš tai nėra sumaltas į miltelius.

Bet yra užsilikusi žinia apie tikrą atsitikimą, kai buvo išgertas brangus perlų. Viešpataujant karalienę Elzbietą, seras Tamas Greshamas, kuris turėjo garsų perlą, įvertintą 15.000 svarų, sumalė jį į miltelius ir išgėrė jį savo viešpaties sveikatą, kai jis linksmo Ispanijos pasiuntinį pietų metė. Jo tikslas buvo parodyti Ispanijai, kokią prabangą Anglija galėjo sau leisti, ir, tur būt, taip pat įrodyti, kad Anglija turi turto pasistatydinti laivyną, apsiginkluoti.

(Iš "Scientific American" str.)
A. Vit.

DRAUGAS, trečiadienis, 1975 m. rugsėjo mėn. 10 d.

Mokslo dienų draugui

A. + A. ALBERTUI VENGRIUI nelauktai mirus, jo žmoną NIJOLĘ, dukrą AUKSĘ, seserį IRENĄ ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

Kauno Jėzuitų Gimnazijos Auklėtinių Suvažiavimo Komitetas

ALBERTUI S. VENGRIUI mirus,

jo žmoną NIJOLĘ, dukrą AUKSĘ, seserį IRENĄ BERNOTAVIČIENĘ su šeima užjaučiame ir kartu liūdi-me.

Eva M. Usvaitas
Teofilus Labanuskas

Laidotuvių Direktorai

MAZEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St.

Tel. GROvenhill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero

TOWnhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS

Laidotuvių Direktorai

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas YArds 7-1741

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

STEPONAS G. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS

2314 W. 23rd PLACE

Tel. VIrginia 7-6877

2424 W. 69th STREET

Tel. REpublic 7-1213

11023 Southwest Highway, Palos Hills, Ill.

Tel. 974-4470

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1138-39

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL.

Tel. OLympic 2-1003

Perskaite "Drauga", duokite ji kitiems.

A. + A.

ALBERTUI S. VENGRIUI mirus,

liūdesio prislėgtas žmoną NIJOLĘ, dukrą AUKSĘ ir seserį IRENĄ BERNOTAVIČIENĘ su šeima nuoširdžiai užjaučia ir drauge liūdi

Buv. Telšių Gimnazijos Mokslo Draugai

A. + A.

lnž. ALBERTUI VENGRIUI mirus,

jo žmonai NIJOLEI ir dukrelei AUKSEI nuoširdžiai užuojautą reiškia

ALIAS Motorų Pagalbinis Vienetas

A. + A. ALBERTUI VENGRIUI mirus,

žmonai Nijolei, dukrai Auksei ir kitiems giminėms reiškiamo gilia užuojautą.

Vita ir Bonius Zemačiai

Mielam prieteliui

A. + A. lnž. ALBERTUI VENGRIUI

staiga amžinybėn išėjus, jo mylimą žmoną NIJOLĘ, dukrą AUKSĘ ir kitus gimines giliai užjaučia ir drauge liūdi.

Jonas Nėlikas

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A. + A.

ALEKSAS DIČIŪNAS

Jau senoji vienerių metai kai negailestinga mirtis išplėšė iš mūsų tarpo mylimą vyrą, tėvą, sūnų, brolį, senelį, dėdę, svogerį, kurio netekome 1974 m. rugsėjo mėn. 15 d.

Nors laikas skrenda nesustabdomai, bet mes tavęs, mylas Aleksai, niekada negalėsime pamiršti. Tavo atminimas liks gyvas mūsų mintyse ir širdyse. Tegu gailestingas Dievas suteikia tau prieglobstį jo amžinos ramybės karalystėje.

Už jo sielą šv. Mišios bus atnaujaujamos rugsėjo mėn. 14 d., 12:15 val. Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje Rockforde.

Kviečiame visus draugus ir pažįstamus prisiminti šią liūdną sukaktį kartu pasimelsti už a. a. Alekso Dičūno sielą.

Nulūdę: žmona, dukters su šeimom, motina ir sesuo su šeima. Lietuvoje trys broliai ir jų šeimos.

APYLINKĖS MUS

× Gen. Mikas Reklaitis iš naujo paguldintas šv. Kryžiaus ligoninėje ir tiriamas jo sveikata. Ligonis jaučiasi gerai, bet gali prireikti ir ilgiau gydysis.

× Valdas Adamkus, einas Vidurio Vakarų administratoriaus taršos reikalams pareigas, išspausdino vakar dienos Chicago "Sun Times" laiską, ryšium su automobilių daroma oro tarša Chicago miesto centre.

× Dail. Povilas Kaupas, praleidęs vasarą Beverly Shores, Ind., sugrįžo Chicago ir dabar rūpinasi vaikų piešinių parodos ruošimu. Jis tą parodą apipavidalins.

× Cicero Šv. Vardo draugijos nariai ateinantį sekmadienį, rugsėjo 14 d. per 7:30 val. Mišias eis bendrai Komunijos. Po šv. Mišių salėje pusryčiai ir susirinkimas. Visi vyrai kviečiami!

× Aktorė Julija Cijūnėlienė bus komentatorė madų parodoje, kurią ruošia Putnamo seselių rėmėjos spalio 19 d.

× Chicago Lietuvos šachmatininkų klubas, pernai laimėjęs pirmą vietą Chicago South Suburban Chess League turnyre, pradeda 1975-6 m. sezoną. Rugsėjo 12 d. rinksimės Jaunimo centre, 108 kambaryje, penktadieniais 7 v. v. kviečiami klubo nariai ir visi šachmatų mėgėjai dalyvauti.

× Pirmyn choras ruošia šeimynišką pikniką rugsėjo 14 d. 3 val. po pietų Vydžių salėje ir sodelyje, 2455 West 47 St. Kviečiame visus narius ir jų šeimas ir tuos kurie domisi šio choro veikla prisijungti prie mūsų jaunos šeimos. Vaisės nariams vel-tui.

Venceluloje gimusi lietuvaitė Janina Ross, Tautinių šokių kursų dalyvė, priima pažymėjimą iš V-sios tautinių šokių šventės rengimo pirm. Br. Juodelio. Kursai vyko Dainavoje

Nuotr. Vl. Bacevičiaus

× Arizonos, o ne Auroros, kaip per klaidą "Drauge" vakar buvo paskelbta, rūpinasi kom. O. Metrikenės kūrinių išleidimu.

× Pedagoginio Lituanistikos instituto akivaizdinis skyrius mokslo metus pradės rugsėjo 13 dieną šeštadienį, 9 val. ryto, naujų studentų imatrikuliacija. Po imatrikuliacijos bus paskaitos visų kursų studentams.

× Olga Vaičiūnienė, dail. Vlado Vaičiūno žmona, nuo peritos savaitės paguldys šv. Kryžiaus ligoninėje tyrimams. Ligonis teks pagulėti bent savaitę laiko.

× Sol. A. Pakalniškys ir pian. V. Sinetono koncertas rengiamas rugsėjo 14 d. 4:00 v. p. p. Jaunimo centre. Rengia MARGUTIS. Bilietai Margituvose ir Margutyje. (pr.)

× Prof. Vlado Jakubėno fortepijono studijoje yra galimumo priimti keletą mokinių. Kiek pažengusiems suteikiama progą surasti lengvesnį kelią į koncertinį repertuarą; priimami taip pat ir pradantieji. (sk.)

Futbolo klubo Lituanica atstovai pas Illinois valstijos senatorių Frank D. Savicką. Iš kairės: aldermanas Kenneth B. Jakys, Jonas Zukauskas, Leonas Juraitis, sen. F. D. Savickas, Henry Jenigas, Jonas Juška, J. N. Kulys, J. Venclovas ir Antanas Viktoras.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

KUN. DR. A. BALTINIO LAIDOTUVES

Rugsėjo 5 d. miręs kun. dr. A. Baltinis praėjusį sekmadienį buvo pašarvotas J. Rudmino koplyčioje, kur velionį gausiai lankė parapicčiai ir iš toliau atvykę lietuviai. Pirmadienį vakare įvyko su velioniu atsiveikimo valanda. Buvo apsiribota tik dviem kalbom. Žodį tarė ateitininkų federacijos vadovas dr. P. Kisieliūnas ir Lietuvos Katalikų mokslo akademijos vardu dr. B. Paliokas. Po to gausiai susirinkusiųjų buvo palydėtas į šv. Jurgio parapijos bažnyčią, kurioje velionis darbuos. Bažnyčioje rožančių sukalbėjo kun. M. Kirkilas, o kun. dr. A. Juška pasakė pamokslą, išryškinądamas velionies a. a. kun. A. Baltinio asmenį, kaip kunigo ir mokslininko.

Dalyviai, kurių tarpe buvo nemaža kunigų ir seselių, praėjo pro karsą, atiduodami velionii paskutinę pagarbą. Antradienį 10:30 val. buvo gedulingos pamaldos. Pagrindinis celebrantas buvo kun. A. Juška, su juo kartu šv. Mišias koncelebravo kun. J. Kuzinskas, kun. M. Kirkilas, kun. J. Juozavičius, kun. K. Rulbys, kun. Z. Ramanauskas, kun. J. Lechavičius ir kun. S. Santaras. Chicago kardinolui atstovavo ir pamokslą pasakė vysk. V. Brizgys.

Velionis po šv. Mišių šv. Jurgio bažnyčioje buvo nulydėtas į šv. Kazimiero kapines, kur jau anksčiau buvo su kitais trimis kunigais įsigijęs sklypą ir kur jau palaidotas kun. K. Petrauskas.

ZEMĖ PAMILĖ — DANGAUS ILGĖKMĖS

— Tokiu šūkiu įvyko pereitą sekmadienį rugsėjo 7 d. a. a. prof. dr. Vito Manelio mirties dešimtmėčio minėjimas — akademija Jaunimo centre. Ši šūkių sukūrė jaunystėje pats velionis ir pagal jo gairę vedė savo taurų, prasmingą nors ir pertrumpą gyvenimą. Todėl nenuostabu, kad šio minėjimo išlaikyti prisirinko labai daug a. a. velionies gerbėjų. Minėjimas buvo pradėtas jėzuitų koplyčioje 11 v. šv. Mišiomis, kurias atnašavo ir pritaikintą, gilią pamokslą pasakė kun. dr. Kęstutis Trimakas S.J. Pamaldų metu giedojo visa pilnutėlė žmonių koplyčia, vargonais lydėjo giedančius ir solo grojo M. Motekaitis. Tuoj po pamaldų visi gausiai susirinko į Jaunimo centro didžiąją salę išlaikyti a. a. velionies minėjimo akademines ir menines programas (pastaroji buvo pavesta suorganizuoti A. Prapuolenytei). Scena buvo meniškai parengta — skaidrių atšvaitais, tėsė žvelgė, tarsi, gyvas a. a. velionis ir jo gyvenimui reikšmingos vietovės. Minėjimą atidarė agr. A. Indreika trumput, prasmingu žodžiu, palikdamas scenoje keletą minučių susikaupti Bacho choralo muzikos garsus (skambino M. Motekaitis).

Programą pravedė aktorė ir sol. E. Blandytė, pati giliai rimtimi padėklamuodama psalmę

"Dievo galybė ir žmogaus vertingumas", o programos eigą — pluoštą Mačernio, Vaičiūnų, Brazyliūno ir Bradūno parinktų minėjimo dvasiai elėraščių. Gi akademine dalyje apie velionies asmenybę, profesinius, mokslinius, akademinius bei visuomeninius darbus neprieklausomai Lietuvos ir išeivijos kalbėjo agr. A. Indreika, dr. J. Puzinas ir iš Kanados atvykęs dr. B. Povilaitis. Minėti mokslo vyrai ryškiai atvaizdavo velionies kilnią, giliai religingą, kupiną artimo meilės asmenį, gabų, kūrybingą savo profesijos žinovą, mokslininką bei realų pritaikintojo idėjų, reikalingų Lietuvos gyvastingumui — pavz., žemės ūkio kooperatyvų srityje.

Minėjimo programos pagrindinę meninę dalį meistriškai atliko Styginių Trio — William Cernota (violončelė), Povilas Matukas (smuiku) ir Manigirdas Motekaitis (fortepijonu) — mistinę dalį Brahms Adagio iš Trio B-dur, Op. 8 ir dramatišką Schubert Andante Con Moto iš Trio Es-dur, Op. 100. Minėtų kūrinių nuotaika ir dvasia vykusiai liejosi su minėjimo šūkiu.

Po minėjimo daugybė žmonių nuvyko į šv. Kazimiero kapines, kur prie Velionies paminklo, minėjimo rengėjų — Lietuvos Agronomų Sąjungos ir Sen-draugių at-kų Chicago skyriaus atstovai — agr. G. Gaižauskas ir Elvienė padėjo kiekvienas po gėlių puokštę, o dr. P. Kisieliūnas ir prof. B. Vitkus dar iškalbingai priminė, kad čia ilgis nuostabios asmenybės neilgas, bet prasmingas gyvenimas. Savo žodį prof. B. Vitkus užbaigė retai tradiciniai ištisai giedama mūsųose, išeivijoje "Viešpaties Angelas", kurią sugiedojo visi dalyviai. Nuosirdų padėkos žodį visiems tarė velionies sūnus dr. Juozas Manelis ir savo motinos — Faustinos Maneliūnės — Mackevičienės vardu pakvietė visus į jų namus Lockporte. Ten, tarp vaismedžių, ažuolų ir gėlių — prie specialiai progai išdėstytų stalių — apie porą šimtų svečių — iki vėlyvų sutemų dalinosi draugiškais išpušiais ir buvo vaišinami svetingų šeimininkų.

Minėjimą pagerbė savo atsilankymu Lietuvos Generalinė konsulė J. Daužvardienė ir iš tolo — Kanados, Detroito bei kt. vietovių atvykę Velionies draugai.

Iza M.

ŠVENTŲJŲ METŲ KONCERTAS

Šventųjų Metų kultūrinį parengimą programoje Santa Maria dell' Anima bažnyčioje Romoje buvo surengtas religinės muzikos koncertas. Įvairius religinės muzikos kūrinius atliko Lindzo katedros choras iš Austrijos, diriguojamas kompozitoriaus Kronsteinerio. Koncertą pirmą kartą buvo atlikta Kronsteinerio kompozicija "Laudatio Romae" skirta Popiežiaus Pauliaus VI-ojo garbei.

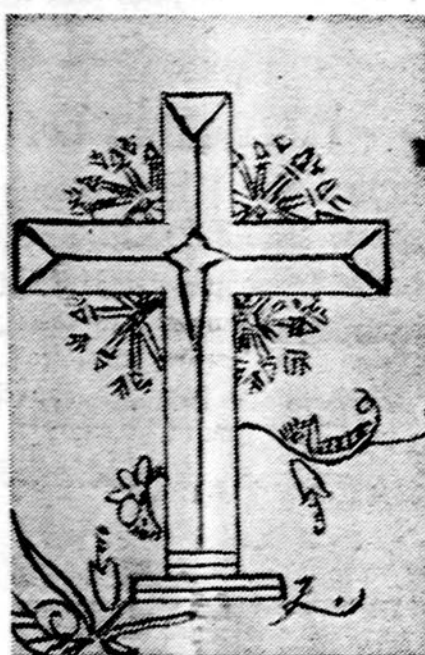
KLASIKINĖ MUZIKA

Ne visa muzika yra tik džiazas arba "rock". Aš turiu radiją, ir vieną dieną suradau stotį, kuri groja tik klasikine muzika. Man šitokia muzika labai patinka. Aš manau, kad ji ne tik labai graži, bet ir esminiai reikšminga dėl žmonių, ypač vaikų, savitvardos.

Operos yra labai gražios. Man jos taip patinka, kad klausau dvių operų per savaitę. Iš visų girdėtų operų man labiausiai patinka Toska ir Faustas.

Kai kiti manęs klausia, kodėl aš niekad neklausau "rock" (Rolling Stones ir t. t.), aš jiems atsakau, kad esu per daug užimtas besiklausydamas klasikines muzikos ir kad net nenorėčiau klausytis kitokios.

Asta Aleksonytė, Bostono lit. m-l-os 8 sk. mokinė. "Svilpukas"

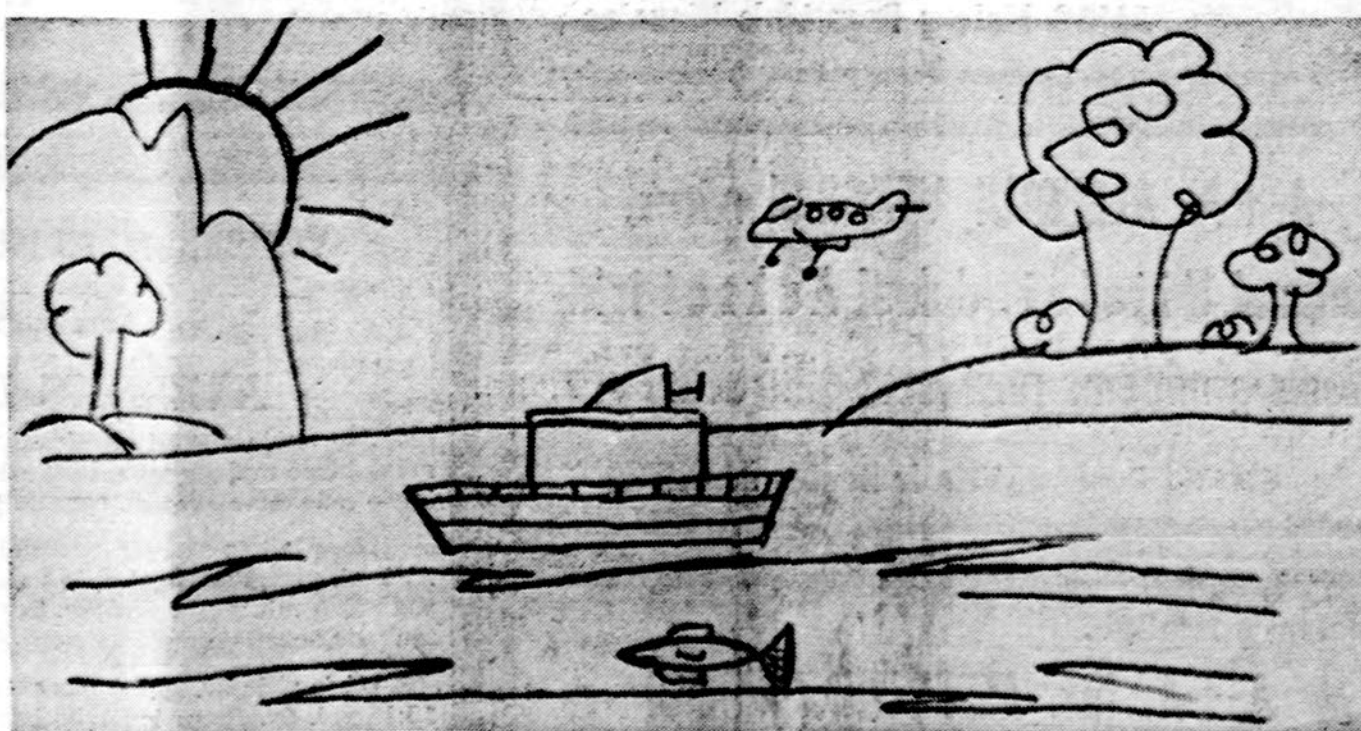

APIE VYSKUPĄ VALANČIŲ

Lietuva dabar yra panašioj padėty, kokioj buvo vyskupo Motiejiaus Valančiaus laikais. Rusai yra užėmę kraštą, laisvą tikėjimo praktiką ir mokslas yra trūkdomi, ir knygų spausdinimas yra suvaržytas. Carui užėmus Lietuvą, vysk. Valančius kovojo už tikėjimą ir lietuvių.

Valančiaus laikais, rusai bandė surusinti lietuvius, kad būtų lengviau valdyti Lietuvą. Pamokslų metu ir laiškais kunigams, vysk. Valančius ragino, kad kiekvienoje parapijoje būtų įsteigta mokykla. Kai rusai uždraudė nerusiškas mokyklas, lietuviai pradėjo slapta mokyti vaikus.

Rusai, taip pat, surusinimo tikslais siekė uždrausti spausdinti knygas lotyniškais raidėmis. Tą ir įvykdė. Vysk. Valančius į tai atsiliepė. Pats rašė knygas ir suorganizavo lie-

Piešinys V. Venclovo

Aš matau laivą.
Saulė leidžiasi po akmenimis.
Aš matau žuvį.
Vandeniu plaukė gražus laivas.
Aš matau lektuvą.

Saulius Gierštukas, Dariaus Girėno lit. m-l-a, 2 sk.

Tėvynės ŽVAIGŽDUTĖ

Isteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago skyriaus
Redaguoja J. Placius. Medžiagą siųsti: 7045 So. Claremont Avenue, Chicago, Illinois 60636

NUOTYKIS PARKE

Mūsų katinėlis Micius yra labai meilus. Man patinka stebėti, kaip jis žaidžia su broliuku Aleksandru. Kartą Aleksandras nuėjo su Miciu į parką ir paliko jį, o jis nuėjo su draugais žaisti. Aleksandru bežaidžiant, katinas kažko išsigando ir įlipo į medį. Aleksandras sugrįžęs katiną nerado, net verkė pra-dėjo. Pagaliau surado jį medyje, bet jis bijojo iš medžio išlipti. Tada Aleksandras parbėgo namo, paskambino tėtėi į darbą ir verkdamas prašė jį parvažiuoti ir išgelbėti Micių. Tėtė parvažiavo ir išėmė katiną iš medžio. Visi liksimi pargrįžo ir viską papasakojo. Aleksandras pažadėjo katiną daugiau nesi-vesti į parką.

Astra Jakubauskaitė, V sk. K. Donelaičio lit. m-l-a.

MANO LAIMINGIAUSIA DIENA

Ilgai sėdėjau ir ilgai galvojau kada mano gyvenime buvo laimingiausia diena. Pagaliau nusprendžiau, kad dar neatėjo! Laimingiausia diena bus, kai pabaigsiu mokslus ir galėsiu daryti, ką noriu, nes neturėsiu eiti į mokyklą.

Andrius Vienužis, 6 sk., Dariaus Girėno lit. m-l-a.

Sargis, P'ešė Renata Matonytė. Marquette Parko lit. m-l-os II sk. mokinė.

GAVO ĮVAIRŲ DOVANŲ

Simas atvažiavo ketvirtadienį ir pradėjo kalbėti prieš "Eglutę". Jis kalbėjo apie komunistus. Truputį vėliau jis pasakojo, kas jam atsitiko stovykloje. Sekmadienį jis gavo įvairių dovanų...

Rimas Kaunas, Los Angeles lit. m-l-os mokinys. "Saulutės Spindulys".

RAUDONA PINIGINĖ

Vieną kartą gyveno neturtin-ga senelė. Ji kartą nuėjo į tur-gų nusipirkti maisto. Ji pasi-ėmė raudoną piniginę su trimis doleriais. Senelė norėjo nusipirkti duonos, bet žiūri, kad nėra piniginių.

— Kur mano piniginė? Kur

mano raudona piniginė?

Ateina jaunas vyras ir klausia: — Ko ieškai, senelė, kodėl verki?

— Piniginę pamečiau! — pravi-rko senelė.

Jaunas vyras nuėjo ieškoti piniginių. Po kelių minučių grį-žęs, atneša raudoną piniginę ir duoda senelėi:

— Radau. Ar čia tavo piniginė? — sako jaunas vyras.

Senelė atidaro ir žiūri, kad piniginė 500 dolerių.

Jaunas vyras dar kartą nu-eina ir vėl atneša raudoną pini-ginę.

— Pažiūrėk, ar ši tavo pini-ginė?

Senelė žiūri, kad piniginė yra šimtas dolerių.

— O ne, ši ne mano!

Vėl jaunas vyras nuėina ir atneša raudoną piniginę.

— Na dabar tai tavo?

Senelė žiūri, piniginėje yra trys doleriai. Ji pasakė acū, nusipirko maisto ir greit nuskubėjo namo.

Bitutė Trotmanaitė, Los Angeles lit. m-l-os mokinė. "Spindulys".

AKLAS MILŽINAS

Hanava Hokiichi (1722 — 1823) japonas iš Musashi provincijos Japonijoje, buvo vienas iš didžiausių mokslininkų tų laikų civilizacijos istorijoje. Perkrautas darbais jo gyvenimas buvo pilnas aktyvumo ir genia-lumo. Būdamas septynerių metų amžiaus apako. Visą likusį savo 94 metų gyvenimą tamsoje, skyrė "skaitymui" ir rašymui. Tas jo darbas atrodė lyg stebuklas. Jo gyvenimo darbų memuarai sudaro 400.000 rankraščių.

Jis savo parašytų dalykų antrą kartą neskaitė. Jo didysis dar-bas, vadinamas Gunsho Buiju, sudaro 2.800 tomų. Tai daugiausia tomų veikalas, bet kada pasaulio pasirodęs. Tas veikalas 1910 met. buvo perspausdintas ir buvo laikomas neįkainuojamos vertės darbu. Juo naudojo-si japonų studentų ir istorikų generacijos. Aklašis milžinas į-steigė instituciją, žinomą kaip Wakakuso mokyklą. Ten jis mokė japonų klasikų "skaityti" ištisomis dienomis iš knygų, kurių jis patį negalėjo matyti. Rodydavo žymių japonų me-nininkų paveikslus auditorijai dažnai patamsėję, nes nežinodavo, kad diena jau buvo pasibaigusi.

SUPAZININIMAS

Mokytojas išaiškines, ką reiškia žodis "supazindinimas", norėdamas sužinoti, ar mokiniai jį teisingai suprato, pasakė tokį pavyzdį:

— Jei pas kurią iš jūsų mamų atvažiutų jos draugė, ir paskiau, už valandėlės, ateitų kita viešnia, ką pirmiausia jūsų mama darytų?

Tuoju vienas vaikas pakėlė ranką.

— Na, Linai, pasakyk!

Linas: — Tuoju lieptų atnešti keletą butelių namie gaminto alaus (midau) — atsakė vaikas.

ZEMUOGES

Pabiro saulės šypsenos, Prisirpusios, raudonos, Pabiro saulės šypsenos Kalneliuose ir kloniuose, Lengvutės, skaidrios šypse- /nos

Į žemuoges pavirto.